

Brassói Lapok

Ára 5 lei

Szerda
1931 * november 11

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

259. szám
XXXVII évtől

Ára 5 lei

HÉTFŐN-KEDDEN
A DIADALMAS SIKERŰ
VIKTORIA
ÉS A
HUSZÁR
VERÉBES ERNŐ-vel
A BRASSOI MODERN MOZGÓBAN

Imni kell róla

a november tizenegyedik évfordulóról, a mely emléke a világháború végének. A németekkel kötött fegyverszünet napját avatják győztesek és legyőzöttek a béke ünnepevé. S azóta minden évben az egész világon megünneplik e napot, amazok a diadal fanyar örömeivel, emezek a tragikus elbukásra való visszamlékezés fájdalomával és gyászával.

Mert igazi örömmünnepe egyetlen népnek sem lehet ez az évforduló. Ellenben a rettenes önvádé, a mélységes szomorúság, a soha többé nagy elhatározású.

Azóta? Azóta két igazság vált dönthetetlen tétellé. Az egyik, hogy a világháború senkinek sem nyert, még azok sem, akik hatalmas területekhez és nagy vagyontokhoz jutottak, a másik, hogy a háború minden időkre eloszlatte létjogát s ezennel már csak a kényszerzubbonyos örület gyújthatja meg a gyilkos kanócút.

Az az elmebeteg, aki, mikor megkérdezték tőle a tébolydában, mikor gondolja, hogy kiszabadul, bizonyosan a háborúra gondolt, mikor azt válaszolta, hogy majd akkor, ha mindazok, akik odakünn elvesztették az eszüket üle kerülnek.

A békeakarat ma már különben is annyira általános, hogy békeszólásokra sincs többé szükség; az emlékünnepek, mint a fegyverszünet is, a halottaknak szólhat inkább, akiket a tömeggyilkolási örület megsemmisített. Sőt minden frázis, mely a béke érdekében elhangzik, úgy hat, mintha a háború mint normális, szalonképes kiegyenlítő módozat, a népek viszályában elfogadható volna, csak nem kívánatos, holott az az igazság, hogy a háború már csak mint örvénygőz örület lehetséges és semmiféle más ürügyön, legyen az a legszűkebb hazafiság is, nem kaphat szabadalmat többé.

Ennek az örületnek a fel-felbukkanó jelenségeiben való elfojtásról van szó. Ama hülyéknek az idejekorán való elszigeteléséről, akik — anélkül, hogy számot tudnának adni maguknak a volt és leendő háború borzalmairól és kártevéséről — bamba együgyűséggel játszanak a tüzzel és egy hamis hír alapján, mint Nero Rómát, képesek felgyújtani újra a világot. Más agyalágyultak, akik a béke megmentésének a jogcímén egyetlen kasszinyává és arzenállá tették a házájukat, még most sem tartanak fegyverszünetet, legalább is fegyverkezési szünetet, majd a többiek után, majd ha a biztonságról a kétség minden parányja eloszlik, majd ha már nem lehet utját vágni az örületnek.

A fegyverszüneti évforduló még ebben a században találja a világot. Az örület ellen még korántsem vagyunk biztosítva sőt mintha minden arra dolgoznék, hogy a háború mentalitás mikróbai mérgezzék meg a népek lelkét. A szovinizmus türelmellenül tobzódik, s a wilsoni önrendelkezési jog, melynek hamis szelleme a háborút elindította és a békét diktálta, megfeszítói megcsufolásban részes. A most felnövekvő nemzedék lelkében a faji gyűlölet indulatát nevelik és a szolidaritás érzése helyett a hatalom megtartásának és kiterjesztésének törekvése dominál. Ha itt nem segít a felvilágosítás, a tapasztalat, a tanulság, akkor hiába vándorolunk be békeakaratú világot megmenteni nem lehet. Az örület újra fel-trombitálja nyugalmukból a háború furiáit, s előlről kezdhetik, egy Atlantis elsüllyedése után, a fegyverszünetnek jubileumát.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Elkészült a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról szóló javaslat

Bukarest, november 9.

A mezőgazdasági adósságok konvertálására vonatkozó törvényjavassalattal a kormány végre elkészült s minden jel arra mutat, hogy a parlament őszi ülésszakának legelső teendői között fog szerepelni ennek a nagyszabású törvényjavaslatnak a tárgyalása is. A javaslat rendelkezéseit a következőkben ismertetjük:

Január elején alakul meg 1 milliárd lej alaptőkével a mezőgazdasági adósságokat konvertáló pénztár. Az intézmény egymilliárd lejes alaptőkéjét a kormány már az 1932 évi költségvetésben biztosítja, de ezt az alapot a külföldi tőke megnyerésével tovább is lehet emelni. A mezőgazdasági adósságokat a hitelezők és adósok békés megállapodása alapján likvidálja az intézet, mely előtt az érdekelteknek jelentkeznük kell. A törvénytervezet azonban kimondja, hogy csak olyan esetekben konvertálják az agrár-adósságokat, ha az adós vagyona biztos fedezetet nyújt a követelés erejéig.

A mezőgazdasági adósságokat konver-

táló pénztár a hitelezőket 8 százalékos kamatozású kötvényekkel elégíti ki, az adósoknak viszont 20 éven belül amortizálniuk kell tartozásaikat.

A törvényjavaslat megszavazása után az egész országban ankéteket rendeznek azzal a céllal, hogy az agrár-adósságok összegéről tiszta képet nyerjenek. Minthogy a Casa de Conversiune csak január elején kezdi meg munkásságát, addig is a Banca Agriculturii Romanesc, amelynek céljaira még a nemzeti parasztpárti kormány 600 millió lejt szavazott meg, de az összeget időközben más célokra fordította, minden előkészület megtesz azért, hogy az új földhitelezéssel egybeolvadjon. A pénzügyminisztérium pedig a 600 millió lejt ennek az intézetnek már nem is folyósítja, hanem beleszámítja a konvertáló pénztár számára megszavazott 1 milliárd leibe.

A kormány a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról szóló törvényjavaslatot annyi fontosnak tartja, hogy arról a parlamentet megnyitó trónbeszédében is említést fog tenni.

Argetioianu nem a kuszik

Ujabb 50 százalékkal emelik az áldozati taxát

Megmarad a régi rendszer, de még keservesebb formában

Bukarest, november 9.

Szombaton már jelentettük, hogy az új fizetésrendezési táblázat, amit Argetioianu pénzügyminiszter utasítására a költségvetési bizottság kidolgozott, a társadalom minden rétegének osztatlan föl-háborodását váltotta ki. Szombaton a pénzügyminiszter még meglehetősen brüszköl utasította vissza az egyetemi tanárok küldöttségét. A lavina azonban elindult. Az egyetemi tanárok után jöttek a tanárok és a tanítók. Az állam közigazgatási tisztviselői is hangos tiltakozásra készültek. És tegnap, vasárnap, volt a vasutasok és a nyugdíjasok kongresszusa. Mindenütt diű és elkeseredés nyilatkozott meg az államkincstár ellen, amely már most sem fizet, a jövőre vonatkozólag pedig a létminimum alá akarja sülyeszíteni a kénye-kedvének leginkább kiszolgáltatott állami tisztviselői kart.

Az általános felháborodás kényszerítette-e Argetioianu, vagy pedig a vaskéz most se tagadta meg magát s ujabb, de az eddiginél nem kevésbé megdöbbentő taktikával akarja érvényesíteni akaratát, nem lehet tudni, annyi azonban bizonyos, hogy hétfőn délelőtt

Argetioianu pénzügyminiszter váratlanul elejtette a fizetési táblázat összeállítására, illetve most már érvényesítésére vonatkozó eddigi tervét. Hétfőn délelőtt körlevél ment az összes minisztériumokhoz, a melyben a helyettes miniszterelnök közölte, hogy megtartja az áldozati-adó rendszert, s a kidolgozott fizetésharmónizációs listákat semmiesékné tekinti.

Maradjon minden a régiben. Azazhogy: mégse maradjon! Mert Argetioianu engedett, de már ne engedett volna!

A minisztériumokhoz kiküldött új körlevél négy fontos szakaszra oszlik. Először leszögezi, hogy megmarad a multévi

áldozati-adó rendszere. Másodsorban elrendeli, hogy a jelen pillanatban betöltetlenül levő állások négyvenyenesen megszünteknek tekintendők. Harmadsorban megparancsolja, hogy a napidíjas állásokból azonnal kidobandók mindazok a tisztviselők, akik valamely formában már nyugdíjat huznak az államtól. Ezek a napidíjas állások természetesen betöltetlenek maradnak.

És végezetül, negyedsorban, pontos utasításokat ad a körlevél az új tisztviselői fizetések kiszámítására

Mert megmarad ugyan az eddigi áldozati adó rendszere, de nem marad meg a régi áldozati adó, amely a jövő évi folyamára ujabb több, mint ötven százalékos mértékkel serdül tovább.

Utasítás szerint a régi, papíron levő bruttó fizetésből levonando a megállapított áldozati taxa. Ez a tisztviselő mostani fizetése. Ezt az összeget meg kell szorozni 0.85-el, az eredményt pedig ki kell keréskíteni 50-re, vagy 100-ra, lefelé, vagy fölfelé, aszerint, amint a kapott összeg az 50-hez, vagy a 100-hoz, van közelebb. Ez lesz a tisztviselő új fizetése. Például:

Az első osztályú aligazgató bruttó fizetése 19.750 lej. Ebből le kell vonni az eddigi 21 százalékos áldozati adót, azaz 4147 lejt.

Marad: 15.603 lej.

Ezt a számot kell beszorozni a 0.85-el. Az eredmény: 13.262 lej. Ezt lefelé kell kikerekíteni, mert alig haladja túl az ötvenet. Tehát: 13.250.

Ez az új fizetés: 13.250 lej.

A mostani áldozati adó 2553, a régivel együtt 6500 lej.

Az új fizetésből leessenek még a nyugdíjilleték, a jövedelmi és a globális adó. A lakbér és a családi pótlékot nem érinti az új módszer.

MA HÉTFŐN és a következő napokon
OLYMPIA
Molnár Ferenc legszebbes vigjátéka 'ilmen
Ezenkívül „Semmi újág a kutya-
fronton” című hangostium a beszélőkutyákkal
Astra Mozdó
Brassó, Tel. 564

Argetioianu utasította a minisztériumokat, hogy ezen az alapon készítsék el a fizetési listákat s legkésőbb november 10-ig már adják is nyomdába azokat. Még tiltakozásra sincs idő! A dolog befejezettnek tekinthető.

Az elkeseredés az egész vonalon óriási! Most már minden remény csak a parlamentben lehet. Hátha ott még csökken-tenek az ujabb áldozati adón, amely az eddigi áldozati adó 50 százalékos emelését jelenti és a bruttó fizetés ujabb 15 százalékat teszi ki.

Uj szükségrendelet Németországban

Berlin, november 9.

A birodalmi kormány új szükségrendeletet léptet életbe, amely le fogja szűkíteni a bank és hitelkamatlábát, maximalja a közszükségleti cikkek árát és megszünteti a kartelleket. Az új szükségrendelet együttdel kívánja emelni a márka értékét.

Joga van-e magyar állampolgárnak öngyújtóval bejönni Romániába

Nagyvárad, november 9.

A vámvizsgálatnak furcsa módját alkalmazták a biharpüspöki határállomáson Szabó István magyar állampolgárral, aki saját szükségletére szolgáló cigarettát és egy öngyújtót hozott magával. A vámhatóság fölösnek ítélte 40 cigarettát és ezért 1480 lej pénzbüntetésre ítélte, majd öngyújtóját is elvették tőle és ezért külön ezer lejt büntették. Szabó hiába hivatkozott arra, hogy ő magyar állampolgár, neki tehát jogában áll öngyújtót hordani magánál. A pénzbírságról nem szolgáltatott ki neki hivatalos nyugtát, csupán egy szelet papírra adták neki írásba, hogy 2480 lejt büntették. Szabó jelentést tett az esetről a kolozsvári magyar konzulátusnak.

A francia radikális szociálisták Janus-arca

Páris, november 9.

A francia radikális szociálista párt kongresszusa vasárnap tartotta utolsó ülését, amelyen nyilvánosságra hozták a párt hivatalos álláspontját a francia-német együttműködésről és a leszerelési problémákról. A nyilatkozatban a párt annak a reményének adott kifejezést, hogy a német-francia együttműködés megvalósul. Megállapítja, hogy a francia radikális szociálistáktól egyaránt távol áll a gyűlölködő szovinizmus és a vak nemzetköziség szelleme. A párt leszögezi, hogy Franciaországot gyakran érik igazságtalan támadások, bár minden hajlandóság megvan a kormányban arra, hogy a világ gazdasági talpraállításának munkájában részt vegyen. Nem szabad azonban rossz néven venni Franciaországtól, hogy óvatos pénzügyi politikájának eredményeiről nem akar lemondani. A nyilatkozat végül tiltakozik a külföldön sokszor hangoztatott vád ellen, a mely szerint a francia nép ellenzi a leszerelést, pedig az adókkal tulterhelt francia népnek is elsőrendű érdeke, hogy a fegyverkezések tulkiadásaitól megszabaduljon.

Kiránduláson, sportnál és játéknál

NIVEA - CREME OLAJ

A bőrökön eucerit-tartalommal fogva — az eucerit egyébként egyetlen más bőrápolószertben sem található — a Nivea-Creme és a Nivea-Olaj teljesen felszívódnak és mélyen hatolnak be a bőrbe, erősítik és táplálják a bőrt. Megvédik bőrt a szél- és az időjárás káros befolyásaitól, megőrzik arcbőrnek fiatalos frissességét és simaságát. Makkegészséges külseje lesz és Ön megkapja a kívánt gyönyörű barna színt.

Nivea-Creme: Lei 16.00 — 72.00 / Nivea-Olaj: Lei: 55.00 és 85.00
Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov, Strada Julius Maniu 39

A nap

NOBEL-BÉKE!

Szükségtelenül, ostoba időpazarlasképpen, végigolvastam a Nobel ur békédíjával jutalmazott Ludwig Quidde professzor budapesti előadásának kivonatát. Semmi jót sem vártam ettől az ugynevezett békeszónoklattól, melyre jellemzőbb, hogy politikuskok, diplomaták, meg grófok hallgatták végig s ezek is megtapsolták. Különben is nehéz elszenvedni a békédíjas, össze-vissza levelezgető és utazgató tanárokat. Különösen, ha bajorok. Valahol olvasom, hogy ezeknek a politizáló német tanférfiaknak külön világképletük van, mely a következőképpen néz ki:

- 1 germán = 1 humanista,
- 2 germán = 2 krigli sör,
- 3 germán = Deutschland über Alles!

Ilyen fanatikus Bierhalle-békebarát Quidde ur is, aki egyébként müncheni, ahol a legjobb sereket mérik. A nyájas olvasót ne kábitssa el az, hogy a professzort a Nobel-díjra találták érdemesnek: Quidde azért a háború kezdetén lángolt a harci lelkesedéstől és szentnek nyilvánította II. Vilmos háborúját. Ezzel szemben Jaures, akitől komoly békeagitáció volt várható, állott koponyával terült el a földön. Liebknecht pedig, aki gyújtó manifestációkban tiltakozott a frontok és tömegmészárlások ellen, úgy puffantották le, mint a veszett kuttyát.

A mi korszakunkban egyelőre azt tüntetik ki Nobelrel, aki a háborúban megérti a gyilkosságot, békében pedig helyesli a fegyverszünetet.

Mi a világmegváltó programja egy ilyen Nobel-díjas békeprofesszornak?

Hát mi egyéb? Ugyanaz. Ami a Népszövegé. „Egyenlő” lefegyverzés. A katonai kiadások „erőteljes” leszállítása. „Korlátozott” hadianyag-gyártás. S a fából való hadi vas-
karika.

Egy afféle édeskés humanista huzavona a háború szörnyű kérdése körül, mint amelyet a genfi népliga is gyakorol. Bankett-anyag és ünneplési tényálladék a tíz millió hős halott bőrére. Merengés a jövő háborúk hullahegyein korlátozott felelősségi honfitui bánattal.

Ha én Nobel-díjas békeapostol lennék, kimennek Mandzsuriába, a Noni-folyó hidjára, odaállanék a japán és kínai csapatok közé s tiltakozásom jeléül agyonlővetném magam.

Mert ez a diplomatakkal, arisztokratákkal és pezsgős toasztokkal egybekötött békehalandzsza már kezd túl naiv lenni.

Ezt már ismerjük.

Mikor a nép megostromolta a Bastille-t, XVI. Lajos odafordult egyik miniszteréhez: — De hiszen ez lázadás!

— Nem, Felség, — felelte a miniszter, — ez a Forradalom!

Nekünk is hiába mondják az egyenlően lefegyverzett és hadianyaggal korlátozottan ellátott Quiddek, hogy amit ők csinálnak, az a béke.

Nem, Felség, az a háború!

NÉP-ISME

Ugyanabban a kőtűzőn szerkesztett folyóiratban, melyben a németekről oly találó képletet állítanak fel, találunk még néhány egyenletet belföldi vonatkozásban is. Érdemes leközlölni. Egyszerű humor ugyan, de annyira jellegzetes, hogy Ön megtakarítja vele a népismit.

- 1 jasi-i = 1 írő,
- 2 jasi-i = irodalmi szemle,
- 3 jasi-i = művészeti áramlat.

- 1 moldvai = 1 antiszemita,
- 2 moldvai = 2 zsidó,
- 3 moldvai = 1 zsidó és 2 antiszemita.

- 1 erdélyi = 1 mulya,
- 2 erdélyi = politikai szőnepség,
- 3 erdélyi = egy százas bizottság.

- 1 jorgista = Jorga,
- 2 jorgista = Jorga és Munteanu Ram-nic,
- 3 jorgista = Nem létezik.

- 1 képpiselő = zéró,
- 2 képpiselő = 2 zéró,
- 3 képpiselő = megszaazott törvény.

KORRAJZ

Liviu Rebreanu minden kétség nélkül első a ma élő román írók közül. Elte-

kintve nagyszerű megírásbeli készségtől, szinte az egyetlen, aki kezét rajta tartja a mai idők pulzusán.

Ma egy interjú jelent meg a Vremeában Liviu Rebreanuvál. Ebből a beszélgetésből veszem ki az alábbi kortörténeti dokumentumot:

— Rebreanu ur, még egy kérdést szeretnék feltenni... de ez a kérdés nagyon fájdalmas... nem is merem...

— Ó, csak tessék, nem kellemetlen... mindenben állok rendelkezésére!

— Hát legyen... ime, amit mondani akarok, s amit egyidejűleg kérdezek

Cirkusz, amelyből a legborzalmasabb tragédia lett

Revolvergolyó, amely átfurta

a táplálkozó csecsemő fejét és a szoptató anya szívét

Részeg legények szörnyű rémléte egy magyarországi faluban

Zalaegerszeg, november 9.

Megdöbbenő esemény színhelye volt a Zalaegerszeg közelében levő Lekencze-istvádnál község. Tegnap cirkusz érkezett a községbe és este már előadást is tartott, amelyen a falu lakossága nagyszám-ban jelent meg. A cirkusz nézőterének első sorában parasztleányok ültek, a kik egész előadás alatt piszegettek és fixirozták a társulat két artistáját. Az előadás befejeztével sem hagyták abba tolatkodó viselkedésüket és azt követelték, hogy a két artistánót töltsék velük az éjszakát. A cirkusz igazgatója végre megértette velük, hogy mindkét artistánónak férje van, sőt az egyiknek kisgyermek, hagyjanak tehát nekik békét.

A parasztleányok szinleg megnyugodtak és eltávoztak a cirkusztól. Nem mentek azonban haza, hanem a falu kocsmájába ültek be, ahol leitták magukat. Éjfél körül félig berugott állapotban újra odaosontak a cirkuszhoz, körülvették a bódét, amelyben az artistánók laktak és

a kis kerek házikóra a náluk levő revolverekből sortűzet zúdítottak.

Elhárult a vérengzés, mert: A CSENDŐRNEK MENTŐ ÖTLETE TÁMADT

Lelőhette volna a támadót, de csak birokra kelt vele

Izgalmas végrehajtás egy székely községben, ahol már olajmécsekre sem leltek

Csikszere, november 9.

Soha, soha nem szerették a végrehajtót. De kaszával, kapával, forróvízzel se támadták meg, soha. Csak nem szerették látni, mert a falu szegénye volt az, akit az adóvégrehajtó meglátogatott. Inkább, bármilyen nehéz is volt az élet, kifizették a mindig terhes adót.

És most kaszával, kapával, forrópizzal fogadták a végrehajtót Csikmenaságon.

Csikmenaság! A község határában nem terem meg egyéb a zabnál és krumplinál. A kenyérmagvakat a jobb időkben az eladott fa árából vásárolták.

Ma a legtöbb család vegyíti a zabot kevés árpával és krumplival, s abból süt kenyeret. Este vakok a kis falusi házak. Az eddig szokásos „szegényke” használatát is beszüntették. Itz a „szegényke” a lámpák ama legkisebbike, amely egy télen át két-három liter lámpaalajjal is megelégedett. Ma már erre sincs mód. Ahol termett gyümölcs, ott még esznek az emberek rendesen, naponta kétszer. De sok helyen nincs gyümölcs se, tej se. És az adóvégrehajtók jönnek!

IGY TÖRTÉNT A DOLOG

Schobert és Darvas adószedők jelentek meg András Vendel gazdálkodónál. Nem szívesen jöttek ők se, parancsra tettek. András Vendelnek egyetlen leje sem volt a háznál. Hiszen kérne ő kölcsön is, de honnan, kitől, amikor senkinek sincs az

is. Az írói közösségben, de főképpen a fiatal írók között elterjedt egy bizonyos „mouchard”-tipus, mely a sziguranca szolgáltatásban kemleli kortársaink gondolatait. Hiszen minden generáció fiatal lelkében kikerülhetetlenül özönlött és özönlik a távolabbi, a mérszebb eszme... Ezért a sziguranca által fizetett íróhátszámok spionkodnak ama lelkek után, melyek, melyek más-
képpen látnak, mint a hivatalos álláspont. Ezért félünk saját társaink körében, eltitkoljuk eszméinket a mouchard-ok miatt, akik a fejlődés guszakötői...

Rebreanu csodálkozva néz rám. — Mindenre el voltam készülve, de a lehetőség még csak át sem villant az agyoman. Szégyen! Az írói hivatás lebecsmérlése. Hova értünk! És sokan vannak?

— Szerencsétlenségre igen!

Nem beszéltem többet. Nagy csend következett, az az ismert végnélküli csendesség. E sötét szobában így is kellett lenni.

Ehhez valóban nem kell többet beszélni.

Amint egy gyászjelentés sem szorult külön magyarázatra.

(—)

dőken és jól ismerheti a népet —, most ötlete támad. Félreteszta a tért és a fegyverét is átadja a végrehajtónak. Aztán csak egy civilezen, pusztá kézzel robban neki András Vendelnek, aki szintén elhullatja a fejszét. A harcra késő tömeg megtorpan s hátrahúzódik. Ez már nem erőszak, hanem férfias párvíadal. Már-már kacagás is harsan s biztató kiáltások repülnek Vendel gazda felé. De a csendör erősebb, lassan legyűr: a gazdát. Most már nincs mit tennie semmi. A lefoglalt holmik a szekérre rakódnak. András Vendel gazda a csendörök közé áll. Vasat is kap a kezére.

És a menet megindul...

A tömeg szitkozódik, zug és rikácsol, de nem támad. A csendör rendes küzdelemben győzött, viheti a prédát. De a végrehajtók, azok nem küzdöttek. Hirtelen két későn érkezett fiatal legény ugrik ki a csoportból s neki az adóvégrehajtónak. Szerencsére a csendörök erőlyesek is és okosak is. Most már nem is a megvasalt embert, hanem a végrehajtókat őrzik

Kivonulnak a faluból...

Rövidesen András Vendel is visszatér. Csak éppen kihallgatták s aztán szabadon engedték. Hiszen a csendörök is látják, tudják, hogy ez már nem lehet így tovább.

CSAK A PÉNZÜGYMINISZTERIUM NEM LÁTJA

A csendörök is látják és az alsóbb hatóságok is. A múlt évről az adóhátralék 590 ezer lej, ami az ezévi adóval együtt egy millió 200 ezer lejre rug. Hogyan lehessen ekkora pénzt kisajtolni ebből a községből, amely már zabkenyéren él?

Az iskolaköteles gyermekek fele mezteláb van, nem járhat iskolába. A bírságokat ezért csak rójják, csak rójják, de vajjon ki fizeti azt meg? Ezek az emberek mindent fizettek addig, amíg tudtak. Sokat is harácsolnak fel rajtuk, törvényesen és törvénytelenül. Most kimerültek!

A falu jegyzője mindent megtett a nép érdekében. Küldte föl a jelentéseket a felsőbb hatóságokhoz s megrázó szavakkal ecsetelte ennek a jobb sorsra érdemes népnek a nyomorát és kétségbeesését. Azt is jelezte, hogy az adóvégrehajtást erőltetni nem lehet tovább, mert ki-robbanásához vezetne.

A válasz az volt a felterjesztésére, hogy tíz napi fizetéslevonással büntették meg s újra ráírták, hogy tüzzel-vassal hajtsa be az adóhátralékot.

Pedig már a csendörök is tudják, hogy Csikmenaság nem bírja tovább!

Végeért a magyar — cseh vámháború

Budapest, november 9.

Nickl Alfréd meghatalmazott követ tegnap Prágába utazott, hogy felvegye a magyar — cseh kereskedelmi tárgyalásokat. Előreláthatólag a magyar — cseh vámháború hamarosan befejeződik.

Brassó szenzációja:

Szerdán, november 11-én este 9 órakor

FROMMER ÉS VASLACHE

hírneves komikusok fellépése

az „ASTRA” színházi termében

AMERICAN CABARET

NOVEMBER 11.

Szenzációs fordulat előtt a Lörinczy-ügy

A letartóztatott bankigazgató állítólag új vallomást tett, amely teljesen más megvilágításba helyezi ezt a bonyolult ügyet

Kolozsvár, november 9.

Ma délelőtt az a hír terjedt el a kolozsvári törvényszéken, hogy Lörinczy Mózes teljesen új vallomást tett, amely lényegesen más megvilágításba helyezi az ügyet.

Nincsen kevesebb szó, mint arról, hogy Lörinczy nem önszántából szökött el Kolozsvárról, hanem kényszerrel.

Bratianu György és Filipescu Grigore programmot adtak

Bukarest, november 9.

Bratianu George és Filipescu Grigore, az ifjú liberálisok, ezokatlanul népszerű kongresszust tartott Bukarestben. Az ország minden részéről, de különösen a Regából több mint 3000 delegátus gyűlt össze a párt kongresszusára, amelynek különös jelentősége a pártvezér programadása miatt.

Bratianu George és mások felszólalásából az ifjú liberálisok programját a következőkben lehet kihámozni:

1. Közigazgatási decentralizáció.
2. Nemzetvédelmi szempontból a hadirokkantak, árvák és özvegyek kielégítő ellátása.
3. Pénzügyi szempontból a lej stabilizálásának megtartása és a bankjegyforgalom felemelése nemzetközi segédesszerekkel.
4. A parlament tagjainak és az állami méltóságok vagyonának azonnali revíziója.
5. A nyugdíjasok havi járandóságának legkevesebb havi 3000 lejre való emelése.
6. Lehetőleg azonnali moratórium az eladósodott mezőgazdák addig, amíg az adósok és hitelezők közötti viszony rendeződhetik.

KÉT HATÁROZATI JAVASLATBA FOGLALT JAJKIÁLTÁS

A vasutasok és a nyugdíjasok bukaresti kongresszusa

Bukarest, november 9.

A vasúti alkalmazottak országos szövetsége tegnap tartotta meg kongresszusát Bukarestben. A szövetség vezetősége az úgynevezett fizetéseket harmonizáló táblázat elleni hangos tiltakozásnak szánta a kongresszus, amelyre az ország minden részéről több, mint három ezer delegátus utazott a fővárosba.

A kongresszust Carcali, a szövetség elnöke nyitotta meg. Elkeseredett hangon változtatta az eljárást, amibe a vasutasok az új tervezet alapján kerülnek. Tiltakozott az ellen, hogy a vasúti tisztviselők minimális fizetését három ezer lejben állapították meg. Ebből megelégni nem lehet. A vasúti tisztviselői csak abban az esetben fogadják el az áldozati adót, ha a legkisebb fizetések havi ötezer lejjel kezdődnek.

A megnyitó beszéd után az egyik delegátus azt javasolta, hogy az állam kötvényeket bocsásson ki, negyvenévi időtartamra és az így befolyt összegből rendezze a tisztviselők fizetését. Oprea kiküldött az ellen tiltakozott, hogy a vasúti szakmunkásokat különböző osztályokba sorozták be és ezekben az osztályokban teljesen órábérkülönbségek is vannak. Tekintettel arra, hogy a szakmunkások valamennyien egyforma képzettségűek, ez a megkülönböztetés igazságtalan és antidemokratikus.

Dragomirescu a külső személyzet nevében szólalt fel. Kifejtette, hogy amíg a pályafelvizsgáló 3800-4000 lej kapnak havonta, addig a felvizsgálói iskolát végzett más besorolású vasutasok csak 2800 lejt. Az éjjeli és nappali szolgálatot végző vasúti örök fizetése mindössze 1200 lej. Ezekből a fizetésekből megélni lehetetlen.

ritették a távozásra Kolozsvárról azok, akikre jelenléte kellemetlen lett volna.

Lörinczy új vallomása folyamán egy csomó olyan név került forgalomba, amelyekről eddig szó sem volt.

Bizonyosra vehető, hogy 48 óra belül szenzációs letartóztatások lesznek.

7. A kisebbségi kérdés megoldása: a magániskolák szigorú ellenőrzése ugyan, mindazonáltal a teljes tanterv szabadság biztosítása azoknak a területeken, ahol a kisebbségek tömegesen élnek. A párt álláspontja szerint a kisebbségi kérdés tisztán csak felekezeti és iskolakérdés, az államnak tehát teljes anyagi és erkölcsi támogatást kell nyújtania a kisebbségek egyházai és iskolái számára.

A pártvezér, Bratianu George hosszú és heves beszédben támadta a kormányt, azzal vádolva meg, hogy a koronát is belevonja a politikai harcokba és elzárta a bizonyos kulcsa mögötti dolgokra, amelyek Románia méltóságának rendkívül sokat ártnak.

A VLAD TEPEȘ-LIGA IS KONGRESSZUST TARTOTT

Népes volt a Vlad Tepeș-liga vasárnapi kongresszusa is. Grigore Filipescu, akit újra elnökké választottak, valamint a többi szónokok is azt fejtették ki, hogy

a liga megalakulására az éri volt szükség, mert a politikai pártok aljassága elérte már a legvégső határt.

Filipescu szerint véget kell vetni a politikai pártok uralmának, az angol példára hivatkozott, amelyből kitűnik, hogy a mai viszonyok között a legszilárdabb politikai pártoknak is össze kell omolniuk. A Vlad Tepeș-liga Romániában azt a szerepet akarja betölteni, amelyet Angliában a konzervatív párt.

A rádiózó közönség és a rádiókereskedőkkel való összeköttetésünk kimélyítése és szoros kapcsolatunk fenntartása érdekében

MEGNYILT a

VATEA

RÁDIÓCSÓGYÁR

Erdély-bánati fiókja

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND 14

Telefon: 148.

Telefon: 148.

Raktárunkról kizárólag viszonteladókát szolgálunk ki. Mag technikai felvilágosításokkal bármilyen készséggel rendelkezésre állunk. — Katalógusok, árjegyzékek, kapcsolási rajzok díjmentesen.

tében egyes nyugdíjasok indokolatlanul több nyugdíjat élveznek, mint mások. Kérte, hogy az avarikai bélyeg mintájára, vezessék be a nyugdíjasok felségélyezésére, az úgynevezett nyugdíjbélyegeket. Nichiforescu követelte, hogy úgy a hadiözvegyeknél, mint a hadirokkantaknál, árváknál és mindegyik nyugdíjasoknál, a legkisebb havi javadalmazás havi három ezer lej legyen. Pompiliu Dan szerint a Nemzeti Banknak megfelelő hiteket kell folyósítania a nyugdíjfizetések lehetővé tételére. Ezekért a hitelekért természetesen az állam felelős. Többek elkeseredett felszólalása után a következő határozati javaslat született:

A felek helyett egyelőre a segéddek vívtak párbajt

Bukarest, november 9.

Madgearu és D. R. Joanitescu lovagias ügyének ma érdekes folytatása következett. Bár a két nemzeti-parasztpárti politikus a fegyveres elégtétel utolsó eszközét magára nézve elhárította, segédjeik közül Ghelmegeanu és Chaia urak viszonya annyira elmergesedett, hogy

ma hajnalban a főúros határában pisztolypárbajt vívtak.

A párbaj lezajlott, a felek néhány lyukat lőttek a levegőbe, de kibékülés nélkül.

Madgearu és Joanitescu a pártban ágyuznak egymásra

kül távoztak a párviadal színhelyéről.

Az Epoca különben azt írja a nemzeti-parasztpárti vezérek lovagias nézeteltéréséről, hogy

Madgearu kilép a pártból, ha D. R. Joanitescut ki nem zárják.

Szombaton délután egyébként a nemzeti-parasztpárt vezérőrbizottsága 5 óra kerestül foglalkozott Madgearu és Joanitescu ügyével s úgy határozott, hogy ezen a héten Vajda Sándort is bevonják a rendkívül elmergesedett affér elsimításának munkájába.

Kommunista röpcédulákkal árasztották el Jasi

Jasi, november hó 9

A vasárnapról hétfőre virradó éjszaka az egész várost kommunista röpcédulákkal árasztották el. A hadbírság épületével, valamint az I. számú vasutas ezred laktanyájával szemben vörös lobogót tüztek ki, amelyre a következőket írták: „Kenyeret és munkát, nem pedig háborút Szovjetországnak ellen!” A hatóságok megindították a vizsgálatot.

Véres szerenád egy kolozsvári kisleány ablaka alatt

Kolozsvár, november 9.

Tegnap éjszaka botrányos jelenet játszódott le a Monostori-ut 135 számú háza előtt. Egy diáktársaság szerenádát adott egy ittlakó leánynak, még pedig gramofonból, amit egy székre az ablak alá állítottak. A szerenád harsogó hangjaira rövidesen ott termelt Mars Jakab rendőr és felszólította az ifjakat, hogy hagyják abba a gramofonozást és oszoljanak szét. A diákok felelet helyett fejbe verték a rendőrt, mire az sípall segítséget kért. Nemsokára elősietett Sucán rendőr őrmester, a diákok azonban őt is megtámadták. A rendőrőrmester erre elővette revolverét és felszólította a diákokat, hogy háromig számol, addig takarodjanak el.

A diákok nem reagáltak a fenyegetésre, mire a rendőr őrmester beléjük lőtt. A g. yó Modvanov Anatol besszarabiai diák lábába furódott és súlyosan megsebesítette.

Az időközben helyszínrre érkezett rendőrkülönmény az egész társaságot beszállította a rendőrségre, ahol megindították ellenük az eljárást.

Modvanovot, akiről kiderült, hogy a „kolompos volt, beszállították a klinikára.

A PIXAVON-SHAMPOON

egyesíti a folyékony Pixavon minden előnyét

Egy kis csomag 2 mosásra elég és ára csak 10 Lei

A Pixavon-shampoo

teljesen mentes a szódától

— Kinos incidens egy kolozsvári ügyvéd és két orvos között. Tudósítónk jelenti: Kinos incidens játszódott le tegnap éjszaka a kolozsvári Unio-utcában. Dr. Ilirsch Elemér ügyvéd, a „Csöves” néven ismert kiváló footballista összeszólalkozott dr. Guth Károly orvossal, akif a vita közben pofonvágott. A lármára a helyszínrre érkezett dr. Pirén Ferenc, egy másik orvos, aki segiten próbált megátamodott kollégájának. Hirsch ezt is pofonvágta. Erre a járókelők közül egy harmadik férfi lépett hozzájuk, akit viszont Hirsch egy jól alkalmazott boxütéssel az uttestre sepert. Végül is rendőrök kísérték be a rettenhetetlen footballista-ügyvédet. Az ügynek a bíróság előtt lesz folytatása.

Anglia a leszerelés mellett

London, november 9. Az angol népszövetségi liga Oxfordon vasárnap ülést tartott, amelyen Sir Herbert Samuel, az új nemzeti kormány belügyminisztere nagy beszédet mondott a leszerelésről.

Beszédében a következőket fejtette ki:

Nem elégséges az egyes államok leszerelése, hanem az összes nagyhatalmaknak kell előljárniok, jó példával. Anglia már erősen korlátozta a fegyverkezést, míg a legtöbb országokban ennek az ellenkezője történik. Mivel az egyes államok fegyverkezése és új háborúra való készülődése nem egyenlő, a februári leszerelési konferencián sem lehet azt indítványozni, hogy az államok egyenlő százalékarányban szereljenek le, hanem azt kell követelni, hogy azok az államok amelyek jobban fegyverkeztek, nagyobb mértékben is csökkentseik haderejüket.

Az indusok már unják a „kerekasztalt”

London, november 9. Az indiai nacionalista kongresszus végrehajtó bizottsága értesítette Gandhit, hogy szükségtelennek látja további részvételét a londoni kerekasztal konferencián. Minthogy azonban a Mahatma maga ítélheti meg legjobban a helyzetet és a további teendőket, rábízák a végleges döntést a kerekasztal konferencián való maradást illetően. Az indiai nacionalista kongresszus végrehajtó-bizottsága arra is felhívta Gandhi figyelmét, hogy India egyes vidékein, különösen pedig Bengálban és a központi tartományokban a helyzet rohamosan rosszabbodik s emiatt Gandhi mielőbbi visszatérése szükségesnek látszik.

Gandhi a távirati értesítést Oxfordban kapta meg és híveivel azonnal tanácskozássra gyűlt össze, hogy magatartása felől döntsön.

Forradalom Turterebesben — a jegyző miatt

A falu egyik fele el akarja kergetni, a másik fele ragaszkodik a jegyzőhöz és a prefektus most megy ki a községbe, hogy békét teremtsen

Szatmár, november 9. Turterebes községnek Godja Vasile a jegyzője. Godja Vasile dusszagdag ember, bár erről a gazdagságról falujában sok mindent mesélnek. Különösen arról, hogy miképpen szerezte... Erőszakos, kemény akaratú embernek ismerik a jegyzőt, aki kisebb-nagyobb szabálytalanságoktól és törvénytelenégektől sem riad vissza, hogy a családi vagyont gyarapíthassa. Egy sereg feljelentés ment már ellene nemcsak felettes hatóságához, hanem a büntető törvényszékhez is, de Godja a folyamatosan levő bűnügyei ellenére is rendületlenül állásában marad. Olyan ügyesen és célravezetően forgatja politikai meggyőződéseit, hogy választási érdemeiért, mindig akkor marad meg állásában, mikor az előző kormány már röpteni akarná, de megbukik és az új kormánynak Godja jegyző szállítja a turterebesi voksokat.

Turterebes most már nem bírta tovább Godja Vasile jegyző különböző szabálytalanságait és formálisan fellázadt. A falu két pártra szakadt. A nagyobbik párt azt követeli, hogy a jegyzőt a faluból azonnal távolítsák el, a másik párt, a kisebb párt viszont ragaszkodik a jegyzőhöz.

Olyan izgatott a hangulat, hogy a satmári prefektus ma délelőtti kiszállott a helyszínre, hogy a két párt panaszát illetve a „kormánypárt” érveit meghallgassa és ha lehet: kibékítse a pártokat egymással és kibékítse a haragosokat a jegyzővel.

A prefektus beavatkozása elismerés Godja politikai érdemeivel szemben, aki a legutóbbi Jorga választások alkalmával ismét szépean és fontosán szálltotta a turterebesi szavazatokat. Ez alkalommal a Jorga kormány kockájának szálított.

Próbálja ki az új

DE LUXE
hosszan lyukasított pengét
ANGOL GYÁRTMANY
GILETTE borotvakészítményekhez használható.

Harmincügyvéd-egycég ellen!

Elhalasztottak a marosvásárhelyi Blum Gyula cég csődtárgyalását

Marosvásárhely, november 9. A marosvásárhelyi törvényszék csődbírósa ma tárgyalta Blum Gyula, az erdélyiszerte ismert nagy szörmeárucég csődügyét. Blum Gyula tudvalevőleg tízenhárom millió lej passzívával kért csődöt maga ellen, egyidejűleg azonban tárgyalásokat kezdett hitelezőivel békés megegyezésre.

A mai tárgyaláson a főleg külföldi hitelezők képviselőit mintegy harminc ügyvéd jeler meg, közöttük dr. Citrom Béla, aki a bécsi Kreditorenvereint és Lessmann Sándor dr., aki a hitelezők másik nagy csoportját képviselte.

Általános meglepetést keltett azonban, hogy dr. Russu Aurél csődtőmegmondok kérte a bíróságot, hogy a tárgyalást ha-

lassza el, arra való hivatkozással, hogy a hivatalos lapban hiányosan jelent meg a csődhirdetmény és hogy a rendelkezésre álló rövid idő alatt a cég könyveit még nem lehetett verifikálni.

Az ügyvédek többsége ellenezte a tárgyalás elhalasztását, miután így a kényszerregezés beadása is késedelmet szenvedne.

A csődbíró, egy másik bíró bevonásával úgy döntött, hogy a tárgyalást november 19-ére halasztja el.

Az elhalasztás kereskedelmi körökben kinos visszatetszést keltett, miután ezáltal az a veszély fenyeget, hogy — formai hibák és egy elavult csődtörvény miatt — bukásba kergetnek egy céget, amely most még kiegyezhetett volna hitelezőivel.

EGY RÉGEN MEGBUKOTT BANK ÉS EGY RÉGI BETÉTES KÜLÖNÖS TÖRTÉNETE

Herskovits Izsák nem a pénze, hanem az Igazság után megy

Brassó, november 9.

Nyílik a szerkesztési ajtó és egy körülbelül hatvanéves, már öszülő öregember igyekszik be. A hóna alatt egy barnabőr aktatáska van, azt rögtön leteszi az egyik íróasztalra és, mielőtt még elmondaná, hogy kicsoda, micsoda, ezzel kezd:

— Egy új Dreyfuss-ügy történt... Ez egy új Dreyfuss-ügy, amit el fogok mondani...

Olyan mosoly van közben az arcán, mint aki tulajdonképpen sirni akar. Az igazság, mint valami távoli világosság, fényeskedik neki, átragyog a szemén, amelyik félig könnyben van. Amikor azután belefog a beszédébe, akkor ez a mosolyos, révedező arca egyik pillanatról a másikra megmerevedik: — hirtelen tudatossá válik benne a jogtalanság, ami rajta esett, a mód, ahogyan arculcsapták.

Kiteríti az aktáit, rengeteg írógépet kérvényt, jegyzőkönyvet, feladott táviratokat és ajánlott levelek receptjét: — mind az elveszett pénze után íródtak, küldöttek, több, mint három esztendőn keresztül, — eredmény nélkül, sőt még csak meghallgatás nélkül is.

Leültetik, kérdezzük a nevét.

— Herskovits Izsák szamosujvári hitoktató vagyok.

Azután lassankint eléntkárul egy valószínűs rémregény, nemcsak bankrémregény, hanem közigazgatási rémregény is.

— Ilyen még nem volt! — hangoztatja folyton.

Hát lehet. Csakugyan szörnyű, borzalmas! És van hasonlósága a Dreyfuss-ügygel, kétségtelenül — nem hiába, hogy Dreyfuss jutott róla az eszébe.

Ennek a szerencsétlen Herskovits Izsáknak 68.700 lej betétje volt, két könyvecskén, a Szamosujvári Kereskedelmi Banknál. Kik voltak ennek a pénzintézetnek a vezetői? Örmények, zsidók és románok. Elnöke Luca Ajan, alelnöke Eugen Ajan, igazgatója dr. Josif Macavei — akivel tulajdonképpen Herskovitsnak a számolnivalója van — Semlyén Aurél és Semlyén Károly ügyvezető igazgatók — ezek később a legcsúnyább körülmények között kiváltak a bankból — Boscsány János és dr. Semlyén Hugo. — Köztük néhányan úgynevezett „finom márkák”, akiket száz és száz ember, asszony és gyerek átkoz. A banküzletág kompromittálói — nem most, 1931-ben, a mikor már nem vice, hanem 1928-ban, a mikor egy bankbukás még komoly, alapos bukás volt, hanyagságból, bűnös gondatlanságból és vétkességből bekövetkezett palami.

Nézzük, hogy Herskovitson kívül kik vették meg el a pénzüket az Ajan-Semlyén-Macavei-féle kezelésben:

Özv. Máté Lajosné, szolgálo, elvesztett náluk 36.000 lejt. Egy más bankból csalogatták át, azzal, hogy „jőjön be hozzánk szép asszony, adunk magának több kamatot!” És a szegény özvegy Máté néni „bedőlt”.

Frenkel Márton átadott a banknak 30 ezer lejt, azzal, hogy utalták át egy megadott címre. Nem utalták át, viszont vissza se kapta.

Görgényi Gyulának ugyancsak 30 000 leje uszott el. És nem elég, hogy eluszott,

de a szerencsétlen ember rá nemsokára meg is halt. Erre bemennek a hozzátartozói a bankba, hogy megnál: a betétes, legalább a temetésre adjanak ki valami pénzt. Hát kiadtak? Egy vasat se!

Mózes Adolf átadott a banknak 30 ezer lejt azzal a megbízással, hogy fizessék ki helyette valahova, ahova tartozik. A bank a megbízást vállalta — kifizetni azonban elfelejtette. Mózes erre beperelte az, a kinek tartozott. Hát mit csináljon? Kétszer csak nem fizethet? Ez a pénz is elveszett.

Snabel Sándor hentesnek 120.000 leje nyugszik csendesen. Már régen keresztet vetett rá.

Aztán azt is megtette ez a szép kis társaság, hogy rábeszélte a szamosujvári örmény árvaházal, hogy adja el a házat — mit tart házat ilyen nehéz időkben, aszondja, nem sokkal jobb, ha szép, ropogós készpénze van? — el is adta és aztán a nagy pénzeket vitték be betétek a bankba. Most az árvák pénze is ott uszik, a többiekkel.

A gyönyörű kis bank 1928 április 1-én jelentett fizetéseképtelenséget. Jegyezzük meg jól: április elsején. De már előzőleg rossz hírek kóvályogtak róla és ezért Herskovits Izsák bitoktató, e bank — és amint később látni fogjuk — közgazgatási rémregény főhőse, három hónappal előbb már, vagyis pontosan 1928 január 3-án bement a bankhoz és felmondta a betétjét. A betétkönyvekre Ajan Luca, a bank elnöke, sajátkezűleg írta rá, hogy nyolc napra felmondhatól Január 11-én tehát a bank ki kellett volna fizesse az egész 68.700 lejt Herskovits bácsinak.

A bank a kifizetést megtagadta, még pedig Herskovits meghatalmazottjának, dr. Köves Sándor ügyvédnek. Herskovits ekkor nem mehetett személyesen be a bankba, mert el volt törve a lába és fekiúdt odahaza. A betét kifizetését dr. Macavei tagadta meg, azzal az ürüggyel, hogy azt, hogy „a betétek nyolcnapra felmondhatók”, nem a bank írta rá. Ezt mondta Macavei. Luca Ajan ezzel szemben elismerte, hogy a felmondásról szóló sorok az ő írása.

A tendencia nyilvánvaló volt: Macavei huzni akarta az ügyet a kényszerregezéségig, amikor azután már ugys hiába jöttek a betétesek a pénzért.

Herskovits természetesen rögtön beperelte a bankot a törvényszéknél. pénzenek jogtalan visszatartása miatt. A törvényszék már márciusban megtartotta a tárgyalást és megítélte Herskovitsnak a betét azonnali kifizetését, sőt végrehajtást is elrendelt. A pénzhez azonban így sem birt Herskovits hozzájutni...

De nézzük, hogy kiknek vették még időközben oda a betétje:

Vajda Sándort, a bank bukása előtt egy hónappal, „rábeszéltek” a pénzintézet kitünő vezetői, hogy vigye hozzájuk 500.000 lejt, mert magasabb kamatot adnak neki, mint más bankok, ezenkívül a fiát oda fogják penni a bankba könyvelőnek. A pénznek — success!

Bitai Istvántól a kényszerregezés előtt két hónappal — tehát egy hónappal, amikor már Herskovitsnak a 68.700 lejét nem akarták kiadni — elvettek be-

tétként 80.000 lejt.

Edelstein Józsefnek 250.000 leje, a leánya hozománya, vészett oda

Na, most menjünk tovább. Ezek a szerencsétlenek most ott ülnek Szamosujváron, miként Babylon partijainál és siratják — a kis pénzeiket és a nagy pénzeiket, amiknek — fűtyülhetnek!

De Herskovits, az nem nyugszik! Az nem hagyja az igazságot!

— Nem a pénz kell nekem — azt mondja, — hanem az igazság!

68.700 leje uszott el, de az igazság keresésére már befektetett — 100.000 lejt!

És most jön a borzalom, az igazság keresése. A kálvária, a förtelmes út, amelyen — nem nő fű. Egy ember — majdnem négyév után — a fejéhez kap: — Nem birom kibíjni az igazságot! Se törvényszéknél, se táblánál, se a minisztereknél! Nem akarnak meghallgatni, nem akarnak kihallgatni.

— Pedig világos, mint a nap, nem igaz? A betétkönyvre rá volt írva: nyolc nap alatt felmondhatól! Felmondtam. Nem adták ki. Itt kezdődik a bűn, amelyért bűnhődni kell annak, aki ezt letagadta: dr. Josif Macaveinek!

Mikor kezdte meg Herskovits Izsák a kálvária-járását? Akkor, amikor az a fejbekólintás érte, hogy — a Macavei ellen beadott keresetét az igazságszolgáltatási fórumok nem akarták felvenni, a bűnügyi eljárást nem akarták megindítani. Még a kolozsvári Tábla sem — hangoztatja az öreg szamosujvári tanító.

— Erre mentem és írtam Junian igazságügyminiszternek, majd Hamangiu igazságügyminiszternek, és Jorgának. — Annyi bizonyítékom van, hogy nem tud a minisztérium sem kímászu a kezem alól. De nem bírok eléjük jutni! Tessék — és kivesz az aktatáskájából egy csomó feladóvevény: — Jorgának írtam és táviratot küldtem 1930 április 24-én, május 5-én, 10-én, 25-én, június 3-án, 5-én, 10-én. Nem kaptam egyikre se választ.

A leveleknél pedig ráírtam külön is, hogy „saját kezébe” és mindegyik esetben fizettem még 20—20 lejt a postának, hogy juttassa hozzám az „aviz de primire”, vagyis annak igazolását, hogy a címzett a küldeményt átvette.

Az egyik levélborítákon, amelyik Valen de Munteba ment, ez áll: „Dl. Prim. ministru refuza primirea aceste recomandate”. Magyarul: a miniszterelnök megtagadja ennek az ajánlott levélnek az átvételét.

Van azonban elfogadvány, recept is itt. Az egyiket Jorga leánya, Jorga Magda írta alá, a másikat egy Oprea nevű ur, mint a miniszterelnök megbízottja.

— Nem jól — fakad ki Herskovits Izsák. — Tessék megnézni: nem azt írtam-e én, hogy a „saját kezébe”? Nahát akkor! a posta köteles egyenesen Jorgának adni a leveleimet.

Herskovits a postát is be fogja perelni, mert nem tartotta be utasításait.

— Hogy lehet ezt nekem megtagadni? Én román állampolgár vagyok, két fiam is katoná a román hadseregben! De rendben van. Majd inlitok én közigazgatási pert is — a miniszterek ellen és a posta vezérigazgatósága ellen is! Junianak is hány levelet írtam! Hamangiuinak is! Hamangiu egy szer Bukarestben, amikor már három napig vártam audienciára, elfogtam a minisztérium udvarán. A kezébe nyomtam a kérvényemet. — Majd elintézem, majd elintézem! Csak utazzék nyugodtan hazal — Hazautaztam. Mit gondolkán, történt valami? Semmi.

A Szamosujvári Kereskedelmi Bank ügyében Herskovits Izsák eddig a következő reklamációt küldte:

15 táviratot, 45 kérvényt. 10 kérvényt külön azért, hogy audienciát kapjon el 12-szer volt Bukarestben.

Utoljára 1931 október 12-én küldött levelet Jorgának, ezt a „portás” vette át. Láttuk az elfogadványt. Egy előbbi levele, amit szeptember 2-án küldött, visszajött Valeni de Munteból azzal, hogy nem tudják hol van a miniszterelnök.

— Semmi! — mondja Herskovits Izsák. — A törvény szerint a miniszterelnöknek személyesen kell átadni a leveleket!

Most megint utazik Bukarestbe. Hatvan és néhány évével. Nem bánja akármi lesz, de az igazságnak győznie kell! Egy új Dreyfuss-ügy — ahogy nevezi — és mintha így is volna. Hihetetlen, hogy valakitől elszedjék a pénzt és még csak eljárást se lehessen indítani az ellen, aki miatt a kis összekuporgatott kereset odaveszett.

Ne borotvapengét

kérjen hanem követelje a

ezérképviselér: C. Duisberg
București I. Str. Carol Nr. 3

CONRADT VEIDT

november 12-én fellép a bécsi „Komödie” eredeti együttesével Savoir „Ö” című darabjában. az „Astra” termében.

Hírek

Béke, béke már!

Írta: BABITS MIHÁLY

A békenap alkalmából közöljük Babitsnak ezt a gyönyörű költeményét:

S ha kiszakad ajkam, akkor is
e vad, vad március évadán,
izgalma belül az izgatott
fákkal, a harci márciusi
inni való
sós, vérizű szélről részegen,
a felleg alatt.
sodrából a szörnyű malomnak;
ha szétszakad ajkam, akkor is,
ha vérbe lábad a dallal és
magam se halloa a nagy Malom
zúgásán át, dalomnak izét
a kinnak izén
tudnám csak érezni, akkor is
— mennyi a vér! —
szakadjon a véres ének!
Van most dicsérni hőseket, Istenem!
van óriások vak diadalait
zengei, gépeket, ádáz
munkára hűlni borogatott
ágyuk izzó torkait;
de nem győzelmi ének az éneke,
értelme a típrő diadalnak
nem tiszteltem én,
sem az önkény pokolt malmát:
mert rejtek élet száz szele, március
friss vérizgalma nem türi géphalált
zengei, malmokat; inkább
szerelem, embert, életeket,
meg nem alvó fűre vérizű
s ha ajkam ronggyá szétszakad, akkor is
ez innivaló sós vérizű szélben
a felleg alatt,
sodrában a szörnyű Malomnak,
mely trónokat öröl, nemzeteket,
százados korlátokat,
roppantva tör szét, érczabolát,
multak acélhitett,
s lélekkel a testet, dupla halál
vércsafatárá
morzsolva a szűz Hold arcába köpi
egy nemzedéket egy kerék-
forgása lejárta:

én még sem a gépet énekelem
márciusba, most mikor
a levegőn, a szél erején
érezni nedves izét
vérünk nedvének, drága magyar
vértalanak;
nekem mikor íltam e sós levegőt,
kisebített szájam és a szók
most fájnak e szájnak;
de ha szétszakad ajkam, akkor is,
magyar dal március évadán,
szélnék tör a véres ének!
én nem a győztest énekelem,
nem a népgépet, a vak hőst,
kinek minden lépése halál,
lekintetéstől ájul a szó,
kémnyomása szolgasság,
hanem azt, aki lesz, akárki

ki először mondja ki azt a szót,
ki először elmeri mondani,
kiáltani, bátor, bátor,
azt a varázsszót, az ázereket
vörta, lélekzetadó, szent,
embermegpáltó, viaszadó,
nemzetmegmentő, kapunyitó,
szabadító drága szót,
hogy elég, hogy elég, elég volt!
hogy békel békel
békel béke már!
legyen vége már!
aki alszik, akudjon,
aki él, az éljen,
a szegény hős pihenjen,
szegény nép reméljen.
Szóljanak a harangok,
szóljon álleluja!
Mire jön új március,
viruljunk ki újra!
egyik rész a munkára,
másik temetésre
adjon Isten bort, buzát,
bort a feledésre!
Oh, békel békel
legyen béke már!
Legyen vége már!
Aki halott, megbocsájt,
ragyog az ég sátra.
Testvérek, ha tullesszünk,
sose nézzünk hátra!
Ki a bűnös, ne kérdjük,
ülteszünk virágot,
szeressük és megértjük
az egész világot:
egyik rész a munkára,
másik temetésre:
adjon Isten bort,
buzát, bort a feledésre.

— Olympia (Molnár-film az Astra-mozgóban.) Tegnap este mutatta be óriási érdeklődés mellett Molnár Ferenc világhírű filmjét, az Olympiát a brassói Astra-mozgósínház. Tökéletes szereplőkkel, kifogástalan rendezésben került elének Olympia hercegnő és Kovács kapitány kényes története és, mint a szín-darabból, a filmből is kiszüremlik, a világhírű magyar író fanyar, fölényes szatirája, amellyel a társadalmi visszassá-gokat képzeli. Nora Greger, a berlini Reinhardt-színháznak tagja játsza pom-pás művészzel Olympia hercegnőt, míg Kovács kapitányt Theo Schall személye-síti meg. A film bemutatóját zsufolt ház nézte végig. Megelőzően a „Semmi ujság a kutyafronton” című beszélő-kutya-film fut, e nemből egészen új és első-rendű produkció. (b)

— Ujabb ígért a rescizaiaknak. Bu-karestből jelentik: Gherman szociálde-mokrata képviselő már hetek óta tárgya-lásokat folytat a pénzügyminiszterium-mal és a Resica vezérigazgatóságával arra vonatkozólag, hogy a Resica-művek munkásinak két hónap óta elmaradt fi-zetését végre utalják ki. Gherman kép-viselő most a pénzügyminiszteriumtól kapott arra ígértet, hogy a CFR vezér-igazgatósága számára még ezen a héten nagyobb összeget utalnak át azzal az utasítással, hogy a vasut a Resicánál fennálló adósságából törlesszen. Ezzel a tranzakcióval mód nyílik arra, hogy az izgatott hangulatú rescizai munkástöme-gek elmaradt fizetésének egy részét ki-utalhassák.

HEGEL

November 14-ikén lesz 100 éve, hogy ko-lerában meghalt a nagy német filozófus. Ő állította fel azt a bölcséleti tételt, hogy „a világ semmi egyéb, mint az egyetemes ész megnyilatkozása”. Vajjon erre a világra is fenntartana ezt a tételt?

— A MARMOROSCH-BANK MAROSVÁ-SÁRHÉLYI BETÉTESEINEK GYÜLESE. Ma-rosvásárhelyről jelentik: Tegnap délután tar-tották meg értekezletüket a Marmorosch-bank marosvásárhelyi fiókjának betétesei. — Egy, a bukarésti értekezleten is résztvevő be-tétes, amikor is tudvalevőleg megalakították a betétesek központi bizottságát, javasolta, hogy alakítsák meg Marosvásárhelyen a fiók-bizottságot Lupsán pénzügyigazgató elnökle-te alatt. A jelenlévő betétesek kijelentették, hogy csatlakoznak mindenben a központi bizott-sághoz és táviratilag kérték a központot, hogy minden fázisról értesítsék őket.

— A MUNKANÉLKÜLIEKÉRT! Marosvá-sárhelyről jelentik: Az inségakcióval kapco-slatban tegnap délután a katolikus egyesü-lek János Béla apátplebános elnöklete alatt gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy minden eszközzel és segéllyel hozzájárulnak a mintegy ötezer munkanélküli ellátásához. — A templomokban perselyeket állítanak fel, gyűjtenek. November 23-án pedig a kulturpa-lotában nagyszabású kulturstélyt rendeznek, amelynek tiszta jövedelmét ugyancsak erre a célra fordítják.

— Tizenhatszög öngyilkosság történt vasárnap Budapesten. Tudósítónk jelen-ti: Vasárnap tizenhatszög öngyilkosság történt a magyar fővárosban. Nyolc tisztviselő és tisztviselő és tíz szabad-foglalkozású egyén dobta el magát az életet.

— Fizetésképtelenségek Nagykároly-ban és Érmihályfalván. Tudósítónk je-lenti: Nagykárolyban a napokban két nagy fizetésképtelenség is történt. Az egyiket Herskovits Ernő divatárú-cég jelentette be, 2.100.000 lej passzívával. A tizenötöd óta fennálló cég három év alatt fizetendő hatvan százezer kényszer-egyezséget ajánl. A másik nagykárolyi cég, amely tönkrement, a Roth Testvé-rek-féle textilüzlet, amely húszéves mult-ra tekint vissza. Ez a cég három és fél-millió lej passzívát jelentett be és ugyan-csak három év alatt fizetendő hatvan szá-zalékot kínál. Érmihályfalván a Glück Lajos textilüzlet ötmillió passzívával kért kényszeregyezséget, ugyancsak a fenti feltételekkel.

— Halálugrás a harmadik emeletről. Nagyváradról jelentik: Borzalmas ön-

gyilkosság színhelye volt a nagyváradi Apolló városi bérház, amelynek harma-dik emeletéről egy ember levetette ma-gát és azonnal szörnyethalt. Az öngyl-koss Herskovics Zsigmond 62 éves nagy-váradi ügynök, aki ma reggel 8 óra táj-ban felment a hatalmas bérház harmadik emeletére és az udvar felé nyíló folyosó-ról leugrott a mélységbe. A borzalmas halálugrás hőse eltörtött gerinccel és be-zúzott koponyával terült el az udvar kövezetén és azonnal kiszenvedett. Hers-kovics bucsulevelet hagyott hátra, a melyben nagy nyomorúságát hozta fel öngyilkossága magyarázatául.

— A vörös nap Nagyváradon. Nagy-váradról jelentik: November 7-én, az ugynevezett vörös napon a nagyváradi rendőrség 16 fiatallembert letartóztatott azzal a gyanúval, hogy kommunista prop-agandát fejtettek ki. A rendőrségi vizs-gálat megállapításai szerint az őrizetbe vett fiatal emberek több nagyváradi gyár falát vörösre mázolták.

— Egy elkeseredett betétes bünvádi feljelentést tett az aradi Marmorosch-fi-ók igazgatói ellen. Aradról jelentik: A Marmorosch-bank aradi fiókjának igaz-gatói ellen egy elkeseredett betétes itt is bünvádi feljelentést adott be. A felje-lentő, Várnai Dániel nyugalmazott jegy-ző 50.000 lejét bevitte a Mar-morosch-bank aradi fiókjába. Ez októ-ber 19-én történt. Még aznap értesült arról, hogy a Marmorosch-bank körül bajok vannak s ezért másnap, október 20-án elment a bankba és betétjét vissza-követelte. A bankban megnyugtatták és azzal az ígérattal küldötték el, hogy 21-én megkapja a betétet. Erre a napra azonban a bank már lezárt ajtókkal vár-ta a betéteseket s így Várnai sem kapta meg a pénzét.

Várnai elkeseredésé-ben és felháborodásában egy darabig még szaladgált a pénze után s amikor látta, hogy azt bizony belátható időn belül nem kaphatja vissza, bünvádi fel-jelentést tett a fióktintézet két igazgatója, Haralamb Henrik és László Dezső ellen. A Marmorosch-bank aradi betétesei egyébként vasárnap szervezkedő gyűlést tartottak s érdekeik képviselőjét egy bi-zottságra ruházták, amelynek elnökéül Stern Gyulát, a Lomási erdőipar nyu-galmazott igazgatóját választották meg.

★ 13 MILLIÓ EMBER már megszabadult kínjától a csodás hatású Sloan's Liniment fájdalom csillapító szer által. — A Sloan's Liniment hirtelen, tetemesen enyhíti vagy tel-jesen megszünteti a borzalmas fájdalmakat, melyeket csuklórándulások, zúzódások, rheu-matikus gyulladások a nyakszirtzen vagy la-pockák alatt okoznak. Idült fájdalmak is, a test más részein, melyek nedves időben jelent-kezni szoktak, ezen fényesen javasolt gyógy-szer által legfőbbbször teljesen gyógyíthatók. — A Sloan's Liniment-et északamerikai orv-o-sok népies gyógyszernek állították össze. Na-lunk is kaphatók és általában a közönség leg-nagyobb érdeklődését felkelti. (be)

★ ÉRTESÍTÉS. A P. T. T. főigazgatósága 11527—1931. számú rendelettel elárúsításra ki-bocsátott irópapírt és borítékokat, benyomott póstabélyegekkkel. Ilyen boríték kapható min-den póstahivatalnál és a bélyegelárusítóknál. Bankok, malmok, kereskedők és iparosok ilyen borítékot nagyobb mennyiségben is ren-delhetik, cégük nyomásával. Ezen borítékok használata által megtakarítjuk azt az időt, a mely a bélyeg felragasztásával jár és nem kockáztatjuk többé a bélyeg leválasztását és a borítékról való elvesztését. — A póstabélye-gség. (be)

— Elrontott gyomor, bélzavarok, émelygés, kellemetlen szájíz, homlokfá-jás, láz, székszorulás, hányás, vagy has-menés eseteinél már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány igazolja, hogy a Ferenc József viz használata a sok evés és ivás káros következményeinél igazi jótéte-ménynek bizonyult. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

★ CONRADT VEIDT BRASSÓBAN. Az ördögös Veidt, nagy és karcsu, egy száz szá-zalékos szalónfigura, ha közelről megnézzük, valóban minden más, mint „az ördög”. — Egy okos, szerény, elmés ember, komolyan, tár-gyilagosan beszél érdekes dolgokról. — Élve-zet vele szemben ülni és szavait hallgatni. — (Egy újság-riportból.) (e)

★ FOGÁSZI KÖRÖKBŐL. A. Stein, okl. fogászónk, Hosszu-utca 14. Rendel 9—12, 2—6 ig. (e)

★ A Viktória és a huszár diadalmas sikerrel fut a Modern Mozgóban. A kö-zönség állandóan fokozódó érdeklődésé-re való tekintettel a Modern igazgatósá-ga óriási áldozatok árán megvásárolta a film továbbjátszási jogát és így a Vik-tória és a huszár-ban ma és holnap gyö-nyörködhet a közönség. Ígykezzen tehát a világ legszebb filmjét mielőbb meg-nézni.

a világ-márka!

Egészsége érdekében

óvakodjék állóvíz utánzatoktól!

Rendőrök tá-voztatták el a mezőgazdák küldöttségét az igazságügyminiszteriumból

Bukarest, november 9.

Ma délelőtt izgalmas jelenetek szinhe-lye volt az igazságügyminiszterium pa-lotája. Hamangiu igazságügyminisztert felkereste a mezőgazdasági adósok 200 tagu küldöttsége. Az igazságügyminiszter éppen távozóban volt és a folyosón talál-kozott a küldöttséggel, amelynek tagjai memorandumot adtak át a miniszternek s külön is megkérték arra, hogy rende-leti úton függessze fel a mezőgazdasági adósságok miatt elrendelt végrehajtáso-kat és árveréseket.

Hamangiu kijelentette, hogy ilyenértel-mű kölevelet már küldött is a törvény-székeknek, mire a küldöttség tagjai meg-jegyezték, hogy a rendeletnek a törvény-székek nem tesznek eleget.

— Akkor menjenek panaszra a tör-vényszéki elnökökhöz — mondotta az igazságügyminiszter és távozni akart.

A népes küldöttség azonban nem akart tágitani és továbbra is ott maradt az igazságügyminiszterium palotájának fo-lyosóján. Végül a miniszteriumból telefo-náltak a rendőrségre, ahonnan rövidesen egy szakasz rendőr érkezett meg és ellá-polította az elkeseredett küldöttséget.

Mit követel a lakbérlok országos szövetsége

Küldöttség az igaz-ságügyminiszternél

Bukarest, november 9.

A lakbérlok országos szövetségének küldöttsége ma, hétfőn délelőtt kihall-gatáson jelent meg Hamangiu igazság-ügyminiszternél, akinek memorandumot nyújtott át. A memorandum a házbér-probléma megoldására a következő intéz-kedéseket sürgeti az igazságügyminiszte-rium útján a kormánytól:

Készítsen a kormány törvényt, amely módot ad a lakóknak arra, hogy az ed-dig legnagyobb részben negyedévenként fizetett házbérek a jövőben havonta is kiegyenlíthessék. A kormány törvény útján szállítsa le és szabályozza a házbé-reket s végül ugyancsak törvény adjon módot arra a lakóknak, hogy minden lakérelti szerződést, amely jelenleg ér-vényen van és hosszabb időre kötelezi a lakót, azonnali hatállyal mondhasanak fel.

Döntő fontosságu lesz a katolikus Státus közgyűlése

Kolozsvár, november 9

November 19-én tartja közgyűlését Kolozsváron az Erdélyi Római Katoli-kus Státus. A közgyűlés első sorban az egyházközsegek sulyos helyzetével fog-lalkozik, továbbá meg fogja vizsgálni a Státustól fenntartott iskolák helyzetét.

A közgyűlés elé terjesztendő jelentés megállapítja, hogy a Jorga-féle új kö-zépiskolai törvény csak további nehé-zségeket teremtett. A tankönyv-ügy nem jutott dülőre, amiképpen az ifjusági egye-sületeket sem engedélyezték mindmáig. A kisebbségi diákok a jegykedvezményt is nélkülözik még, de nem utalták ki a multévi államsegélyt sem.

Értesülésünk szerint a Státus ki fogja mondani, hogy csak három gimnáziumot fog fenntartani tanulmányi alapjából, a többiekre nézve helyenkénti megoldást kell találni.

— ELOFIZETŐINK kiserjék figyelemmel a címkejükön feltüntetett lejáratot. A lap za-vartalan expedálása érdekében gondoskodja-nak idejében a lejáró előfizetés megújításáról s ha akár postán, akár megbízottunk után megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárót szerepel-e a címken. Ellenkező esetben közvetlenül a ki-adóhivatalban kell reklamálni.

1931 november 9.
Zürich (nyitás): Berlin 121, Amster-dam 206.50, Newyork 311.50, London 19.45, Páris 20.10 és fél, Milánó 26.50, Prága 15.17, Budapest 90.02 és fél, Bel-grád 90.7 és fél, Bukarest 303, Varsó 57.50, Bécs 71.50.

Társaság

Szép fehér fogak: Chlorodont

a csodásan üdítő bors-menta-fogpép. Egy tubus ára 20 Lei és 32 Lei.

NOVEMBER 11.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— **KÉTSZÁZ GYÁNUS ÁLLAMPOLGÁRSÁGI BIZONYÍTVÁNY.** Szatmári tudósítónk jelenti: Az új személyazonossági bizonyítványok kiadása most folyik. A városháza nagy tanácstermében hetek óta kiszolgáltatják ezeket az új személyazonossági okmányokat, amelyek helyettesíteni fogják a különböző és eddigi igazoló irásokat. Eddig több, mint kétszáz állampolgársági bizonyítványt tartott vissza ez a hivatal, azzal az indoklással, hogy a visszatartott állampolgársági bizonyítványoknak adatai a hivatalos könyvek adataival nem egyeznek és így az a gyanúja a bizottságnak, hogy ezeknek az állampolgársági bizonyítványoknak legnagyobb része hamis. Szatmárban az állampolgársági bizonyítványok kiadása alkalmával köztudomású volt, hogy egyesek hamis uton jutottak a bizonyítványokhoz. Ugy látszik, ezek a hamis állampolgársági bizonyítványok most mind napfényre kerülnek és valószínű, hogy a bírói eljárás, amely a bizonyítványok érvénytelenségét kimondja majd, igen sok kompromittáló megállapítást is tesz.

— **A marosvásárhelyi állami tanítók két hónap óta nem kaptak fizetést.** Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Nagy elkeseredés uralkodik a marosvásárhelyi tanítóság körében, akik még október és november hónapra nem kapták ki fizetésüket és így téli bevásárlásaikat egyáltalán nem tudták eszközölni. A nagy kesedelemnek, mint hírlik az az oka, hogy a falusi tanítók, akik eddig a községükben levő adóhivataloktól kapták fizetéseiket, most szintén a marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságnál veszik fel a helyi tanítókkal együtt járandóságait és így a pénzügyigazgatóság képtelen a fizetéseket eszközölni.

— **Szabadságos katonák betörései Marosmegyében.** Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: A gazdasági krízis első következményei a sorozatos betörések, amelyek a tél közeledtével Marosmegyében sűrűn előfordulnak. A helyi ügyészségre érkező jelentések szerint Gherman Gligor csergedi községi bíró lakásába betörték és onnan mintegy 11 ezer lej készpénzt és értékes ruhaneműt vittek el. A gyanu rögtön Trifan Jonel beszercei vadászkaplára hárult, aki akkor éppen a faluban szabadságon tartózkodott és a kit az ottani csendőrség le is tartóztatott. A szabadságos katona tagadja az ellene emelt vádat, de minden körülmény arra mutat, hogy csak ő követhette el a tettet. — Nyárádtó marosmegyei községben Dalos Lajosnál tört be szintén egy szabadságos katona, Szabó Ferenc Barladon szolgáló magyar baka, aki 10 ezer lej értékű dohányneműt vitt el a falusi kereskedőtől. A csendőrség letartóztatta a tettest, aki mindent beismert.

— **SZATMÁRON ISMÉT SKARLAT-JÁRVÁNY VAN.** Szatmári tudósítónk jelenti: A tisztí főorvosi hivatalhoz egy néhány nap alatt huszonnyolc skarlát megbetegedést jelentettek be. A járvány egyre terjed. Az óvodákat ma bezárják. Ha a járvány tovább terjed, becsukják az elemi iskolákat is.

— **Tordai hírek.** Tudósítónk jelenti: Az interimár bizottság elhatározta, hogy a vízidíjakat 35 százalékkal leszállítja. A lakosság reméli, hogy rövidesen a villanyárak leszállítására is sor kerül. — Ambrus Eliz 31 éves tordai napszámos asszony nyomora miatt marólugot ivott. — A tordai rendőrség nemrég egy fiatal-korúakból álló háromtagú betörőbandát fogott el, amely a betörések egész seregét követte el. — Tordaaranyos megyében már hetek óta jólszervezett betörőbanda garázdálkodik, amely ujabban a plébániák kifosztására vetette magát. A csendőrség erőlyes és széleskörű nyomozást indított meg.

— **Csikmegyében is elszaporodtak a betörések.** Csikszerebából jelentik: A nyomor mellett a vagyonbiztonság is annyira meglazult, hogy a lopások ugyszólván napirenden vannak. Az elmúlt napokban Daró vízfűrész tulajdonost fosztották ki teljesen, majd egy székely szolgáltól 5800 lejt, egy másiktól pedig összes ruháit lopták el az ismeretlen betörők. Egy kőművestől — aki nem rég tért a regáthól vissza — összezsurgogatótt keresetét — 38.000 lejt emeltek el. A rendőrség megindította a nyomozást. — Ismeretlen tettesek álkulccsal behatoltak a csikszermási róm, kath. templomba, a hol a perselyeket kiürítve, mintegy 700 lejnyi összeget zsákmányoltak. A betörők a jelek szerint a szentségtartókat is el akarták rabolni, de a záruk ellenállottak a feszítésnek. A vizsgálat folvik.

GANDHI SZALON-RUHABAN

Az indus vezér ilyen öltözetben látogatta meg az angol királyt. Egyik angol vice-lap, ebből az alkalmából így nevezte el a Mahatmát: „A világpolitika Miki-Maus”-a.

DÉCSEY ZOLTÁN:

A SIRÓ VÁROS

Az ő szemeibe is könnyek szöknek. Sárka hangosan zokog és amint körülnéz, látja, hogy öreg, kopaszfejű emberek szeméből sűrűn patakzik a könny, asz-szonyok vergődve omlanak a fapadra, hangos zokogás tölti be a hajót, majd egy erőtlén, bátoratlan hang csuklik fel:

— Balsors, akit régen tép...
És cénavekőny, női hangok, dörmögő férfibasszusok, friss és üde gyermekhangok fonódnak össze az imádságban. A diakonus lehajtott fejjel tartja a lecekkönyvet, a szubdiakonus a miséző papot támogatja karjával.

Az ima akkordjai elhangzanak és a meggyötört lelkekbe beköltözik az Ur békéje.

Az a glória, amelynek harsogó háladásnak kellett volna lennie, hogy az emberiség megérte az új esztendőt, így törött meg panaszos, elcsukló zokogásba.

Kinek volt kedve hozzá, hogy boldog új esztendőt kívánjon felebarátjának?

Egy évvel ezelőtt csupa reménység az egész város. Nincs már orosz front, közel a győzelem, közel a diadalmas béke.

Oh, milyen szörnyű ujévi virradás. Késerség fojtogatja a torkokat és az emberek úgy járnak ide-oda, mintha nem erről a világról valók volnának.

Kart, karba öltve megy a jegyespár a csipős hidegben. A templomból kijövők oszladoznak, mindenki otthonába siet.

Az uttesten katonai őrzáratok járnak feltűzött szuronyal.

Stefkó bácsi, az öreg kanonok jön velük szembe. Bundájába huzódik, rancos kis madárcsát az orrcsontig fedi be a sipka.

Pista nagyot köszön, az öreg csak megbólintja a fejét és elmarad a nyájas, annyira megszokott üdvözlés:

— Zervuz, amice, hát hogy vagy?

Havassy őrnagy a másik ismerős, aki-vel találkoznak. A délceg katona hitvány sportruhában van és többnapos szakál ütözködik ki az állán. Még most is milyen strammul szalutál. Megáll egy pár szóra.

Hát boldog ujévet? Adjon az Isten boldog ujévet! Én hiszek benne. Nem is borotválkoztam többé. Szakált növeszték. Addig növelem a szakált, amíg ezek itt vannak. Talán csak nem fog a köldökömig érni?

A leányiskolai igazgató siet el mellettük. Apró lépéseit ugyancsak szaporázza. Sárka egy évvel ezelőtt került ki a kezei alól és közszönti volt direktorát. Az is megáll néhány szóra. Leveszi és megtörölgeti a cvikkerét.

Láska, kislányom, ez a cvikker kiesett reszkető kezeimből abban a pillanatban, amikor a csehek bevonultak. A jobbüveg meghasadt és bizony rosszul látok rajta keresztül.

Titokzatos mosollyal füzi hozzá.

De nem cseréltetem ki az üveget, nem tetetek be újat helyette, addig, a míg ezek itt vannak.

A reális világ elvesztette talaját

A kolozsvári Mentősorsjáték VIII-ik húzása

Kolozsvár, november 9.

Vasárnap délután tartották meg a kolozsvári Mentőegyesület második sorsjátékának nyolcadik húzását, a következő eredménnyel:

100.000 lejt nyert a 119767 szám.

25.000 lejt nyert a 124187 szám.

5000 lejt nyert: 7794, 122065, 13882, 135969.

500 lejt nyert: 770, 5715, 6952, 12382, 18391, 19555, 19270, 26604, 26702, 28294, 31908, 33244, 42465, 49671, 53947, 54789, 60175, 60206, 60989, 61402, 65909, 66019, 68121, 70840, 77415, 78691, 78926, 84010, 84976, 85182, 87688, 92372, 92426, 92917, 95052, 99143, 102049, 108319, 109235, 110654, 121031, 121499, 122054, 122573, 130150, 137502, 137700, 142852, 147089, 149858.

500 lejt nyert: 1011, 1470, 2696, 2703, 4855, 5026, 5182, 8841, 11045, 12403, 14538, 15312, 18361, 19632, 20013, 22359, 23400, 24864, 26305, 26535, 27585, 28309, 28407, 28771, 31251, 31722, 32869, 32870, 33114, 37617, 39240, 39430, 40026, 40031, 40696, 40990, 42050, 42390, 44155, 44451, 44669, 45586, 46299, 47206, 49845, 50276, 50662, 50881, 50952, 51269, 51299, 51489, 53909, 54273, 54929, 55468, 55527, 56041, 57809, 59205, 60595, 61726, 61772, 63154, 65255, 70719, 70875, 74265, 77722, 78764, 81148, 81354, 82885, 88259, 92699, 92886, 94873, 95214, 96405, 97282, 98832, 106848, 108896, 108950, 110747, 112358, 113237, 117780, 120481, 120858, 121605, 121924, 125116, 125503, 126109, 128208, 135214, 136190, 142748, 142859.

A következő, kilencedik húzás november hó 22-én lesz.

— **Az angol kommunisták és a Szovjet.** Londonból jelentik: A szovjetkötársaság megalakulásának tizedik évfordulója alkalmával az angol kommunisták a londoni Hyde-parkban tüntető népgyűlést rendeztek. A gyűlésen határozati javaslatot fogadtak el arra vonatkozólag, hogy minden eszközzel állást foglalnak az Oroszország ellen irányuló fegyveres beavatkozás ellen.

— **Dinamitpatron a kályhában.** Gyergyószentmiklósról jelentik: Sulyos szerencsétlenség történt Bíró Péter, Vasláb községbeli kőrobbantó mester lakásán. Bíró felesége és négy kis geyrmeke a kályha mellett állottak, amelyre a kőrobbantó mester száritás végett egy nyers dinamitpatront helyezett. Az átmelegedés következtében a patron felrobbant. Az egyik gyermek azonnal meghalt, a másíknak karját szakították le a szílánkok, az asszony és a két másik gyermek pedig súlyosan megsebesült. A vigyázatlan apát letartóztatták.

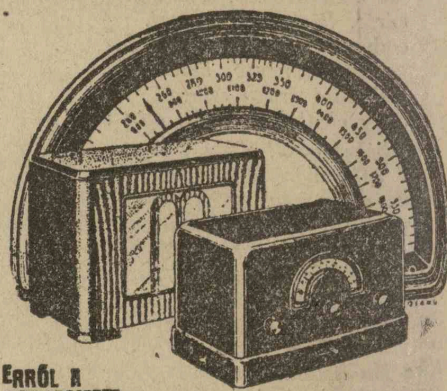
De egymásra rakom a garast. Azaz, hogy dollárt. Mert csak az a jó pénz, barátom! Nehéz beszerezni, de mégis megvan a módja. Már százhusz dollárom van. Ha ötszáz lesz, gyerünk csak tubicám, se lóvunk, se kocsink!

Ebben a pillanatban megélnék az államás előtti tér. Kolumbán a szeméhek kapott és megdörzsölte, mintha csodát látna.

— Na, mit mondtam? Jönnék már!

És befelé tartott az első vonat utaserege. Messze idegenből jött férfiak, bundákban, jó télikabátokban, vastag akatásták szorongatva a hónuk alatt, jöttek az új honfoglalók. Az egyik megállt a két fiu előtt, rátette lábát a kis zsámolyra, mire Kolumbán nagy buzgalommal kapta elő szerszámaít, letörölte a cipőt egy ronggyal, bekente valami olajjal, azután szapora kezekkel dörzsölte puha flanellel a lárt, közben meg vigan füttyörészgetett. Pista szívét olyan keserűség öntötte el, hogy nem birt tovább ottmaradni. Megindult a város felé.

Az állomáson pedig a nagy sürgés-forgás. Kiürül a hosszú kocsisor, a honfoglalók első vonata, amelyet a Kárpátokon túl tákoltak össze. Minden nagyobb állomáson egy-két kocsi csatoltak a mozdonyhoz, jöttek Prágából, Pilzenből, Olmücből, Brünnből az első pionirok. Már ki volt jelölve a helyük, papiros a zsebükben, a kinevezési okmány. Három napba telt, míg ez a vonat eljutott a messzi keletre.

ÉRŐL A HITELESÍTETT

„MENDE SKALA”-ról ismeri meg a legmodernebb mérő-készülékét!

Nincsen keresés • Nincsen átszámítás • Csak beállítási

A hitelesített skála a legnagyobb precizitás ismeret-tőle. A „MENDE-SKALA” nagy, de nem egyetemes előnye a „MENDE 169” készüléknek. Magas szíktól-vítás, a helyi leadóállomás tökéletes ilkaposolása és hihetetlenül könnyű kezelés különös előnye a „MENDE 169” készüléknek. Ezért határozozon csak akkor, ha meghallgatja és sajátkezeiegg beállította a „MENDE 169” készülékét, a „MENDE SKALA”-val.

MENDE 169 SYSTEM GUNTER

VÁLTÓÁRAM — EGYENÁRAM
Mende 169 Ehhez MENDE hangszóró

Kapható:
Roth Róbert
cégnél, Brassó, Strada Principele Carol 34.

Romániai vezérképviselő:
„Daimon”
Bukarest I. Calea Moşilor 75.

REDOUTE MOZGÓ BRASSÓ
Telef. 145.

Ma hétfőn, 5 és 7 órakor utoljára

„A szív melódlája”

Hans Junkermann, Mária Paudler, G. Fröhlich
(Kilenc órától színház.)

KEDDEN:

„A bölcső dala”

A jugoszláv választási komédia kirobbantotta az elkeseredést

A választók nagy tömege tartózkodott a szavazástól

Belgrád, november 9.

Vasárnap zajlottak le Jugoszláviában a parlamenti választások, amelyekhez bevezetését belgrádi egyetemi hallgatók és polgárok csütörtök éjszakai és pénteki viharos tüntetéseivel szolgáltatták. A Zsifkovics-kormány hivatalos jelentései szerint a választások mindenütt rendezetten és incidensek nélkül zajlottak le. A kormányjelentést kiegészítő magán-értesülések azonban arról számolnak be, hogy Belgrádban újból viharos tüntetés zajlott le. Az egyetemi hallgatók Sándor-utcai diákotthonának falaira "Éljen a szabadság" és "Le Zsifkovics" feliratu plakátokat függesztettek ki, más plakátokon pedig arra szólították fel a szerb "hazafiakat", hogy a szavazástól tartózkodjanak s bojkottálják azt a burkolt, de meglevő diktatúrát, melynek útjait még mindig nem adta fel a Zsifkovics-kormány.

A diákotthon előtt nagy tömeg gyűlt össze s erkélyekről és ablakokból tartottak elkeseredett hangú szónoklatokat, követelve a diktatura teljes megszüntetését.

A tömeg között polgári ruhás titkosrendőrök is elvegyültek, akiket felismertek és alaposan megdöbálták őket követekkel. Dél felé a tömeg hangulata olyan izzó lett, hogy Zsifkovics miniszterelnök ismét jónak látta karhatalommal véget vetni a néphangulat további megnyilvánulásainak.

Rendőrsztagok vonultak fel és erőszakkal oszlatták fel a diákotthon környékén összeverődött hatalmas tömeget. Délután a tüntetéseknek úgy vették elejét, hogy a tüzoltóságot vonultatták fel a jugoszláv főváros utcáira, különösen a diákotthon előtt újból összeverődő tömegre.

A szavazást egyébként délután 6 órakor mindenütt lezárták. Bár a választási eredményekről egyelőre minden közlelbi jelentés hiányzik, annyi mégis megállapítható, hogy Jugoszlávia lakosságát általában nagyon hidegen hagyta az egész választási komédia.

Csak pár nap November 10-ig, amikor is a

RENKIVÜLIEN
MÉRSÉKELT ÁRAK

határideje lejár. Használja ki Ön is a Tungsram által nyújtott kiváltságos árakat és cserélje ki régi lámpáit egy modern Tungsram-Barium szériával, mely az alábbi árakon kapható.

Csak a viszonteladók

útján fix árak!

A sóhajok városa: Székelyudvarhely

Avagy, hogy megy az, ha egy bank kényszeregyezséget kér

Székelyudvarhely, november 9.

Persze, sőtét butaság lenne, személy szerint vádolni valakit. Sem Lavalt, sem Argetoianut (e megállapítást, reméljük, javunkra írja), sem a kényszeregyezséget kért Udvarhelymegyei Takarékpénztár vezetését.

A megvadult idők viharra dőnőtte le a megtépzott székely erősség eme bástyáját, három évre, mely idő alatt minden remény megvan arra, hogy újra felépüljön, 15, 25, és 60-as arányokban.

Ezt megérezték a község is és józan tiggadsággal fogadta a kényszeregyezés híreit.

Ha még is írunk róla, ezt nem fedeztetnélküli frázisok felelősen egymásra hordásáért és felesleges szenzáció hajszolásból tesszük, hanem egyrészt, hogy lerögzítsük, ami örök emberi s mentális, ami menthető vele kapcsolatban, másrészt: hullathassanak a betétesek egy pár könnyecpet az elmaradt kamatok fejében.

Akkor az Ur, eme ávakkal fordult Tamáshoz: „Bocsájtad be újjaidat sebeimbe...” Bár itt hiteltelenségről szó sincs.

*

A temetők nehéz, fojtó szagával van tele a város, melyben lassan, nyúlós mozdulatokkal kerengenek a szerencsétlen élők...

Dobolás. Az emberek legyintenek: árverezés. A dobos szinte szegyenkezve potyogtatja a szavakat: „...a Principesa Elisabeta... 6... szám... alatt... egy hálósoba... és... más gazdasági felszerelések...” — A tömeg körében mondja utána: — „el-ár-ve-rez-tet-nek!” — És kacagnak. Egy vendéglős odaszól a doboshoz: „Hej Palibá, magának is több dolga van, mint nekünk...” S Palibá úgy süti le a szeméit, mint egy jobb korban a tizenégy éves lolyka: ez Székelyudvarhely.

Az eladó fája mellett, a piacon, a szó szoros értelmében, félreérthetetlenül, minden elvonakozástól menten, a legtárgyilagossabb biológiai alapon éhez székelyek, az ügyvédi irodákban két lej elengedéseért sirva könyörgő, majd vijjogva átkozódó székely asszony, az iparos kezéből adódó kicsavart szerszám: ez Székelyudvarhely.

Reménytelen, vánszorgó nyugdíjasok, kik a fűszeresnek, a holnap hitelbe veendő petróleumért, melyet köszönnek; ifjak cél és terv nélkül, de a felsőzsebből negyedméterre kilógó zsebkendővel; keserű száju kereskedők; a végrehajtó elől bujkáló ügyvédek: ez Székelyudvarhely.

Tavalyi rongyok szomorúan „divatosra” átdolgozva; fáradt, finom mosoly mögé rejtett undorító, lealjasító nélkülözés; hitelbe, szegyenkezve ivott intellektuál-fröccsök; házról-házra ténförgő, fűrésszel és fejszével munkát kereső nyolcadik hónapban levő asszonyok: ez Székelyudvarhely.

A gazdasági helyzet okairól vitatkozó bakfiók, a kényszertől megátkozott, javasasszonyokhoz surranó feleségek; a kövűkező percrel remegő apák; a kirakatokba reménytelenül bálmuló gyerekek: ez Székelyudvarhely. „Na, oda is mehetnek öt lejért”, „hallotta, X. is kész van”, „mára ígérte a pénzt, szégyentelen disznója”, „ha megöl uram, akkor sem tudok fizetni”, „itt eredeti Börtök-képek és egy Ady-sorozat minden elfogadható áron eladó”: ez Székelyudvarhely.

Csodavárás, egy pár nagy aggódó szem, szívre szorított remegő kezek s itt-ott egy kis

tőke utolsó szalmaszálnak: ez Székelyudvarhely

És akkor a megye legmagyarabb bankja, az Udvarhelymegyei Takarékpénztár, megkéri a kényszeregyezséget. A betétek összege meghaladja a negyven milliót.

Tagadhatatlan: a vihar nagy pusztítást csinált.

A romok alól egyesületek, céhek, iskolák, kereskedők, varrolányok sóhajtása hallszik..

*

Egy „ilyen” azzal kezdődik, hogy összehajló fejeket, felhúzott vállakat, kifordított tenyereket lát az ember. S valami feszültséget érez, mint mikor a trapez-művész készül a nagy mutatványhoz. Aztán egyszer csak ezt mondja valaki: „Na, ez is találja a várost, mint tifuszt a szafaládé...” kész. Ezzel kezdődik.

S ha lelémez a bankba, tévedsz, ha katonaságot vársz az épület előtt és öklét emelgető tömeget.

Egy írógépet ív-papir a bank ajtaján, a termekben kellemes meleg és egy finom halk ur azt mondja: „Betét-ügyekben méltóztassék az igazgató urhoz...”

Ez az egész. Bent. Hanem kint már nehezebb az eset.

*

Anyóka baktat, régimódi feketében, bottal. Anyóka jön vele szemben, régimódi, feketében, bottal. Találkoznak:

— Oda hiába megy. Onnan jövők.

— Ugye, hiába, lelkem. Istenem, Istenem, minden pénzem. — Egy könnyű szétfolyik az arc ráncában. — A vejem agyonüt...

— Tán csak megkapjuk. Biztata Koncz urfi.

— Biztatnak ugy-e. Ó, Istenem.

S a remény zöld madara, körülropködi a két régimódi, feketeruhás anyókat.

*

Nehéz kezű, nyírott fejű embernek magyarázza egy „urforma”:

— Ez attól van, hogy mindenki ki akarta venni a pénzt. Már most, amíg vót attak, most elfogyott s várni kell, míg megint gyűjtnek.

— A té árát hordtam oda.

— Maj' kigyűttik.

— A té... árát...

— Tej ára, tej árát értem ember, de mit tud csinálni?

— A fiam jövőbe ment vóna a gimnáziumba... a té árától...

— Buta — s az urforma megvetően kiköp.

*

S itt van, aki nem hisz. Egy hölgy.

— Nem hiszem. Kizárt dolog. A, az lehetetlen, hiszen egy bundára spórol'am!

Teccik hallani? Egy bundára spórolt. Borzasztó!

En kiadnám neki.

*

S itt van ez a fejkendő asszony:

— Tizennyolcezer. A leányom küldözgette haza, Bukarestbe szögél. Angeleszku urnál, Arra gyűjtötte, ha az Isten valami szerencsét rendelne neki...

*

S itt vagyok én.

Persze, nálam más a helyzet. Én ezzel a cikkemmel kikérem a három évi kamatot. És még a tőkéből is valamit.

Hanem azt már nem tehetem bankba. Tomcsa Sándor

Telep és hálózati fűtés készülékek részére	Speciális csövek nélkül	2 drb. speciális csövel
Csősorozat 3 csőből	Lei 600	Lei 760
" 4 "	" 800	" 1000
" 5 "	" 1000	" 1300
Hálózati váltóáramú készülékek részére		
Csősorozat 2 plus 1 csőből	" 620	" 800
" 3 " 1 "	" 1000	" 1300
" 4 " 1 "	" 1300	" 1900
" 5 " 1 "	" 1600	" 2000

TUNGSRAM BARIUM

A kényszeregyezségek kéréshez:

Pótmérleget nyújtott be a törvénszékhöz a Marmorosch-bank

A pótmérleg szerint 100 millióval csökkent a bank vagyontöbblete

Bukarest, november 9.

A fizetésektelen Marmorosch-bank mérlege, amelyet a kényszeregyezségek kéréshez csatolt, a nagyobb hitelezők és betétesek részéről súlyos bírálatban részesült. Ezzel kapcsolatban olyan kijelentések is hangzottak el, hogy a törvénszékhöz beterjesztett mérleg több adata nem állja meg a helyét, illetőleg nem felel meg a reális helyzetnek.

A bank vezetősége tegnap pótmérleget nyújtott be a törvénszékhöz, amelyben különösen az aktívát módosítja a fizetésektelen intézet.

Amíg az első mérlegben a passzív és aktív között 250 millió plusz mutatkozott, vagyis ennyivel több vagyont mutat ki, mint terhet, addig a pótlólag benyújtott mérlegben az aktívum csak 100 millióval haladja meg a passzívumot a reális értékelések folytán.

A pótmérleg szerint a tartozás 1 milliárd 800 millió lej, a követelés pedig 1 milliárd 900 millió lej.

Ebben a mérlegben nem foglaltatnak benne a Nemzeti Bank követeléseit, amelyek teljes egészükben fedezve lettek a mintegy 2 milliárd lejt kitevő visszle-számítások által.

Bűnvádi feljelentést adtak be a Marmorosch Blank szatmári fiókja ellen

A szatmári fiók betétesei is szervezkednek

Szatmár, november 9.

Sámuel Ignác szatmári posztónagykereskedő ügyvédje útján bűnvádi feljelentést adott be a Marmorosch Blank szatmári fiókja ellen.

A feljelentés elmondja, hogy a kereskedő 240.000 lejt adott át a bankfióknak azzal az utasítással, hogy ezt az összeget megadott helyekre utalja át. A bank ezt a pénzüsszeget nem utalta át és ezért teszi meg a posztókereskedő a feljelentést.

Sámuel Ignác egyébként követelését a bank szatmári ingatlanaira is előjegyeztette.

A Marmorosch Blank szatmári betétesei ettől a feljelentéstől függetlenül szer-

vezkednek és különleges köteleseket állítanak fel, amelyeknek elfogadása esetén hajlandók csakis a bank kényszer-egyezségi ajánlatát megszavazni.

A szatmári betétesek mindenképp azt követelik, hogy a bank évente 33 százalékos kvótát fizessen és ezenfelül fizessen öt százalékos kamatot is, mert hiszen a százszázalékos kvóta huszon-négy százalékkal kevesebb, ha a bank három év alatt kamatot nem fizet.

A szatmári betétesek kedden este újból értekezletre gyűlnek össze, amelyen el akarják határozni, hogy kollektíve kit biznak meg érdekeik képviseletével és keresztyül akarják vinni, hogy a bíróság által kinevezendő hitelező-bizottságba ennek a vidéknek betétesei is képviseletet nyerjenek.

Háztüznézőben Mr. Gaiardellivel

Erdély minden zugából rengeteg leány tett ajánlatot az ismeretlen vőlegénynek, aki hamarosan kiválasztja a párját

Néhány héttel ezelőtt egy kis cikket közöltünk, amelyben Seidner Imre, genfi munkatársunk Gaiardelli svájci kertész óhaját tolmácsolta, aki dolgos és kedves magyar lányt szeretne feleségül venni. Az ajánlkozókat értesíti munkatársunk az alábbiakban:

Genf, november 9.

Eszembe sem jutott, hogy annak az igénytelen cikkemnek, amit Carouge derék kertésze, Henri Gaiardelli eredeti házassági ajánlatáról írtam, különösebb visszhangja is lehet. Jömagam azóta nem néztem Gaiardelli után, szinte meg voltam hát lepődve, midőn Roseraie-negyedbeli tuskulánomom csöndjét vasárnap délután hirtelen autóbörögés zavarta meg és pillanat múlva előttem terem Gaiardelli.

— Bon jour Ami, — köszönt vidáman az eddig nem is látott magyar leányok tisztelője. Leteszi sapkáját és mellém telepszik:

— Dites donc... j'ai reçu la réponse de la Trnasyloanie...

Hja, persze a fickó a mátkájának szeretne válaszolni. Nini, valami színes csomagot szorongat a kezében. Kibontja és szép halom levél hull elénk.

— Az Ön házából érkeztek... Azok a sorok is közöttük rejtőznek, amelyeket a jövődéli párom írt... Ugyan mit írhatott?

A derék ember akaratlanul is egy nagy gazdasági tragédia bábjátakává vált... Ha ilyen hirtetést, mint amelyben ő magyar leányt keres életpárnak, leadnánk egy svájci lapban, legfeljebb négy-öt pártában maradt aggszú mozgatná meg a füledobját. A mi tájainkon pedig a derék ember ajánlkozása úgy hatott, mint a diadalmas szerelmi szózat. Összesen nyolcvankilenc magyar leány óhaját feleségül menni egy olyan foglalkozási ág képviselőjéhez, akinek napközben annyi ideje sincs, hogy hitvesére elmosolyodjon, de akire annál többet kell — mosni... Persze, ez a lázas felajánlkozás kilátástalan gazdasági viszonyainkban leli magyarázatát, no meg kissé leányaink hiszékenységében és romantikus hajlamaiban is.

A megbolygatott probléma sötét gazdasági és társadalmi háttere a derék Gaiardellit kevésbé érdekli. Szívében, ha előbb mint homályos sejtés, ma eltökélt elhatározásként él a vágy, hogy valamelyik magyar leányt oltható vezesse. A svájci postát fejtörés elé állította a sok remegő vonású, magyar címzésű rózsaszín boríték, amely az előlegezett szerelm és házastársi hűség biztató ígéretét hozta el Erdély bércei és hegyei közül a hideg, földet turó fiu számára. Gaiardelli szülei voltak legjobban meglepetve egy távoli ország a gazdasági leányainak váratlan házassági rohamától, de a fiu választásába nem szólnak bele.

— Azt veszek el, aki nekem tetszik, — mondja Gaiardelli. — Akit a szívem diktál...

Dehát melyiket diktálja a szíve? A gesztenyebarna negyvenöt kilósát, vagy a háziásan nevelt kékszeműt, aki hálából csicseregni, dalolni sem lesz rest naphosszat, "ámbár nincs valami gyönyörű hangja." — Irja őszintén. — En csak a levelek fordítására vállalkoztam és nem a házasság közvetítésére. A gépnél ülök, ő diktál... kérdez, tanulmányoz, gondolkodik, a gép meg szigorúan csak azt írta le, amit ő kiejt, egy macskakörömmel vagy vesszővel sem többet. Fényképeket kér és igéri, amint kimondta a boldogító igent, — a többieknek gapallérosan visszaküldi a fotográfiájukat. (Nálam meg kriptában van a szerelmi titok, mint aki tudja, hogy jobb diszkréten lenni, mint egy még olyan érdekes cikk kedvéért visszaadni bárki bizalmával.)

Mennyi szánalmas sors, de reményteljes derűs hang csendül ki a levelekből! Flörtből, gondülő kedvtelésből talán egyetlen egy sem fordult a telepatikus háztüznézőben járó svájci kertészhez. A 89 házassági ajánlkozás közül legtöbb levélből kiérezni, hogy csupán a rossz megélhetési viszonyok készítették a „kedves ismeretlen” felhívásának elfogadására. Nem az ő lelki tisztaságára vet sötét foltot, hanem a helyzetre, amellyel ilyen kilátástalanná tették Erdély dolgozó leányainak helyzetét.

Miután azonban nem rendezhetünk házassági versenyt, amelyen leányaink a ház/ártíshoz szükséges képességeikkel minden bizonynyal nemzetközi viszonylatban is kitűnnének, ilyen szörványos házassági esetek legfeljebb egy-egy idegen nemzet fiát győzhetik meg arról, hogy a magyar leány szerény batyujával mennyi lelki erényt, lemondást és ösztönös morált visz a családi tűzhelyre.

Az intelligens írásu ajánlatok közül sok olyan levél akad, amelynek fogalmazója felsőbb iskolákat végzett. Több joggal követelteti Gaiardelli kegyeit az a jobb napokat látott ajánlkozó, aki büszkén hivatkozik arra, hogy szobaleánysorsban van és szívesen tolná

Mr. Gaiardelli szekere rudját is.

Mégis tulsúlyban vannak az ideális lelkek, akik persze nem ismerve Gaiardelli urat, holmi intellektualléknak képzelik és a virágoskertek poéziséről áradoznak neki. Gaiardelli ur nem költő, hanem nagyban főzéléktermesztő, aki a legillatosabb ibolyánál is többre becsül egy pohár vörös bort és egy vasárnap esti mozit.

— Csak attól élek, — kacag fel, — itt

Mag fog győződni, hogy a legtöbb kérésesebb borotva-penge a:

Kérjen díjtalan borotvapengét a románai vezérképviselőtől:

NARCISSE H. BALTHAZAR
București I. Str. Selari 7.

hagynak majd a virágos kertemmel, ha egyszer igazán befogom őket a munkára. — mondja rezignáltan.

Seidner Imre

Sport

Szép játékkal győzött a magyar csapat a svédek ellen

Magyarország—Svédország 3:1 (2:1)

Budapest, november 9.

Huszezer néző előtt, Barlassina olasz bíró sipjelére kezdődik a játék. A magyarok erős irammal kezdenek. A gól állandóan a levegőben lóg. A harmadik percben, a magyar válogatottban először szereplő Fenyvesi átesik a tűzkeresztségen. Éles behúzását Vörös öt méterről gólbá vágja.

A gól után mezőnyjáték, majd erős svéd támadások következnek. A 10-ik percben egyszerű centerezés és Lundahl mintaszerű lövéssel egyenlítő 1:1.

Változatos, lendületes játék, némi svéd fölény. A magyar fedezetsor munkába lép, előredobja a csatárokat és a 34-ik percben Hires villámgyors behúzásából Avar biztosan góloz.

A második félidő első részében a magyarok állandó nyomozást folytatnak. Valóságos kapuhoz ragasztják a svéd csapatot. A 10-ik percben Avar közelről góloz. A magyar fölény további negyedórát tart, azonban további eredmény nélkül. A svédek felszabadulnak, több gyors, veszélyes akcióval fenyegetik a magyar védelmet, amely nagy-szerűen hárítja el a támadásokat. A félidő, szép, változatos játékkal fejeződik be.

A svédek kiegyensúlyozott, energikus játékot mutattak. A csapat kitűnően összehozott együttes benyomását keltette, de egyéni ér-

tékben a magyarok nivója alatt állanak. A svédeknek Rydberg kapus, a közvetlen védelem és a csatársor tűntek ki. A fedezetsoruk lényegesen gyengébb a magyarokénál.

A magyar csapatban kiváló volt a háttvéd-pár, a fedezetsor és a szélsők. A belső csatárok széteső játékot mutattak és gólképtelenek voltak. Gólképesebb belső csatárokkal feltűratos eredményt is elérhettek volna. A mérkőzést a fedezetsorok közötti klasszikus különbség döntötte el, habár a magyar fedezetek nem is játszottak ki a legjobb formájukat.

A bíróval mindkét csapat megelégedett volt. Érdekes statisztikai adat, hogy a magyarok harmadik gólja a magyar válogatott negyyszázadik gólja volt, fennállása óta.

Magyar-kupa mérkőzések:
MISKOLC: Hungária—Attila 5:3 (2:13).
DEBRECEN: Bocskai—Budai „11” 5:2 (1:0).
PÉCS: Kispest—Pécsbaranya 5:1 (3:0).

BUDAPEST: A svéd—magyar válogatott mérkőzés előtt a budapesti labdarugó alszövetség 4:3 (2:0) arányban győzött Közép-magyarországgal ellen.

ELDÖNTETLENÜL MÉRKÖZTEK A MAGYAR „CSIKÓK” POZSONYBAN. Pozsonyból táviratozzák: A magyar csikó-válogatott 1:1 (1:0) arányú eldöntetlenül mérkőzött Pozsony válogatott csapata ellen.

PRAGA: Slávia—Spárta 3:1 (2:1).

Nagyvárad kombinált csapata 4:2 (2:1) arányban legyőzte a Ferencvárost

Nagyvárad, november 9.

Hatalmas érdeklődés mellett mérkőzött Nagyváradon a magyar ligabajnokság első helyezettje, a Ferencváros azonban tartalékolni együttesével szerepelt. Hiányzott a teljes fedezetsora, mely egyebekben a főerősége, továbbá Turay és Korányi, akik a svédek elleni magyar válogatottban szerepeltek tegnap. A tartalékoló „Erádi” nem volt egyenlő ellenfele a kitűnően összeállított kombinált csapatnak és megérdemelten szenvedett vereséget.

A budapesti együttesnek különösen a tartalék fedezetsora működött gyengén és emiatt a

csatársor aktivitása is meg volt bémulva.

A nagyváradiak már az első percben megszerezik a vezetést, Kocsis révén. A 12-ik percben Bihámi, védelmi hibából, egyenlítő. A 30-ik percben Rónai 11-esből újra vezetéshez jut-tatja Váradot.

A második félidő 15-ik percében Kocsis felpályáról leszalad és szép gólt lő. Néhány perc múlva Kocsis megismétli a bravurját és már 4:1 a gólarány a kombináltak javára.

A mérkőzés vége felé a Ferencváros erősen belefekszik a játékba és Kohut tizenhatosról küldött bombája hálóban akad meg. 4:2. — Balog megelégedésre bíraskodott.

A Juventus váratlan veresége

Bukarest, november 9.

A bukaresti bajnokság tegnapi fordulójára rendkívüli meglepetést eredményezett. — A Sportul Studentesc váratlanul legyőzte a Juventus együttesét és ezzel elűzte a bajnoki tabella éléről, amelyen az Unirea Tricolor foglalta el a vezető szerepet. Eredmények: Sportul Studentesc—Juventus 3:2 (1:1). Olympia—CFR 3:0 (2:0). Unirea Tricolor—Macabi 2:1 (1:0). Venus—Voivodul Mihai 3:2 (2:1).

ARAD: AAC—Transylvania 5:3 (3:2). Olympia—ATE 1:1 (1:0). AMTE—Unirea 1:0 (1:0). Glória—Tricolor 6:1 (1:0).

TEMESVÁR: UDR—TMTE 1:0 (0:0). Kini—Isa 6:0 (2:0). Banatul—Kadima 2:0 (0:0). TAC—Rapid 3:2 (1:0). Ripensia—Budapest kombinált 3:3 (0:3). A második „csikó” válogatott eldöntetlenül mérkőzött a temesvári proficsapat ellen.

KOLOZSVÁR: Romania—KMSC 8:0 (4:0). Bajnoki mérkőzés.

GYULAFEHÉRVÁR: Mihai—Viteazul—Unirea 2:0 (0:0).

BALAZSFALVA: CSB—Dacia (Dicsőszentmárton) 4:1 (2:0). Bíró: dr. Popovici.

Cezajlott a brassói bajnokság utolsó őszi mérkőzése

Olympia—Ivria 3:1 (2:1)

Brassó, november 9.

A bajnokság őszi fordulójára tegnap befejezést nyert. Hátra lett volna még a Brasovia—Ivria megismétlése ítélt mérkőzés, melyet azonban, értesülésünk szerint, a bukaresti központ a Brasovia javára könyvelt el.

A bajnoki mérkőzés az Olympia pályán zajlott le:

A 10-ik percben szöktetik Obrátot, aki szép góllal megszerzi a vezetést az Ivriának. A 15-ik percben balszélsője révén az Olympia egyenlítő, majd Ludwig újabb gólt szerez. — A második félidő 15-ik percében Fried lövése kapufáról pattan vissza. A 20-ik percben, kapuelőtti kavarodásból Renner belövi a harmadik gólt.

Az Olympia erőssége a támadó sor volt, míg az Ivriából a védelem működött jól.

ACFR komb.—Glória 2:2 (2:1).

† GÓLZAPORRAL GYŐZÖTT AZ ACFR A BMTE ELLEN. A brassói vasutascsapat minden várakozáson felüli eredménnyel végzett a munkáscsapat ellen, barátságos mérkőzés keretén belül. Eredmény:

ACFR—BMTE 9:0 (3:0).

A vasutasok a már közölt összeállításban éptek pályára. A kapuválasztás is nekik kedvez. Bálint indítja a labdát, mely a CFR fedezetsoron akad meg. A szélre kiadott labdával Székely megszabad, Csomaghoz továbbítja, aki a meglepett kapus mellett védhetetlen gólt lő. (5-ik perc.)

A BMTE erős támadással felel, de nem tudja megakadályozni a 17-ik percben a kiugró Tampát a góllövésben. (2:0). A munkáscsapat alig jut át a félpályán. Csomag szép kórnerét csak kézzel mentheti a védelem. A megítélt 11-est Székely értékesíti. A CFR sorozatos támadásaival végződik a félidő.

Újrakezdés után a munkáscsapat mindenképp visszaesik, a CFR teljesen kapuhoz szegezi az ellenfelet és feltartóztatatlannal következik sorrendben a gólok: Vajda, Tampa, Vajda, Székely, Ströck III. és újra Vajda lövéséből. (9:0).

Jurasek bíraskodott. — Az ACFR csapata szép footballt játszik és a tavaszi bajnoki szezonban nagy meglepetéseket hozhat. — A csapat főerősége a Ströck által kitűnően irányított csatársor.

ACF ifj.—BMTE ifj. 2:1 (1:1). Bástya ifj.—Rapid ifj. 1:0 (0:0). Bástya komb.—Rapid komb. 2:0 (1:0). Bástya—Rapid 7:0 (3:0). Egyetértés komb.—Román cserkész komb. 2:0 (1:0). Egyetértés—Román cserkész 2:1 (1:1).

A brassói mezei futóverseny eredményei

Brassó, november 9.

Népes mezőny indult a tegnapi versenyen, amelynek eredményei a következők:

I. Női verseny: Táv 2000 m. Egyéni versenyben: 1. Gellért IAR, 10 perc 5.4 mp. Csapatversenyben: 1. IAR, 6 ponttal, II. Kezdők és juniorok: Táv 3000 m. Egyéni versenyben: 1. Răileanu, Stadiul Rom. 9 perc 4.4 mp. 2. Ruck II. IAR. 3. Riemer KTV. Csapatversenyben: Junior: 1. KTV 13 pont. 2. IAR 23 pont. Kezdők: 1. KTV 12 pont, 2. IAR I. 24 pont, 3. IAR II. 42 pont. Senior: 1. IAR 10 pont, III. 5000 m. 1. Ruck II. IAR 19 perc 5.8 mp. 2. Lányi KTV, 3. Klöckner KTV. — A harmadiknak érkezett Gál (BMTE) versenyzőt az egyik pályáról jelentése alapján a helyezésből kizárták.

† BRASOVIA—KÉZDIVASARHELYI SE ASZTALI TENNISZ VERSENY. A KSE tizenegy versenyzővel vett részt a Brasovia elleni asztali tenisz mérkőzésén, amelyet a Brasovia helyiségében rendeztek. Szép, nivós játék volt, amelyben mindkét egyesület résztvevői nagy fejlődést mutattak.

Végeredményben a Brasovia győzött 66:35 arányban.

Ez a verseny a közeljövőben megtartandó kerületi bajnokságok előcsatározása volt.

A női csapatversenyben veretlen maradt Fórisné és Péter Magda (Brasovia). Szépen játszott Sipos M. és Csikos Irén (KSE). — A férfi csapatban veretlen: Takó, Oretovszky, Keresztes, Both (Brasovia). A KSE-ből kitűnt: Winternitz és Paizs. — A vegyes párosban: Takó—Fórisné és Péter Magda—Oretovszky tűntek ki. — A férfi párosban Szabó János—Keresztes (Brasovia) és Héjja—Késmárki (KSE) mutattak szép játékokat.

A két egyesület asztali-tennisz gárdája között olyan barátságos sportszellem fejlődött ki, mely más sportágak részére is mintaképp szolgálhat.

Az aradi sziguranca és a sport

Arad, november hó 9.

Annak a sajnálatos botránynak, amely az elmúlt vasárnapon történt az aradi AAC sportegyesület pályáján, most rendkívül nyugtalanító fejleményei lettek. Az aradi sziguranca beidézte Fischer Aladár tanárt, az aradi római katolikus főgimnázium igazgatóját, az intézet hetedik és hatodikos diákjait. Kihallgatásuk alkalmával a sziguranca arra vonatkozólag kért felvilágosítást, hogy ki bízta a mérkőző csapatokat „huj, huj, hajrá” kiáltással és ki tett bizonyos „nemzetgyalázó” kijelentéseket. A kihallgatások végén Fischer igazgatónak nyilatkozatot kellett aláírnia azzal a kötelezettséggel, hogy az aradi katolikus főgimnázium növendékeinek a politikai térre áttért sportbotrány alintézéséig nem szabad a mérkőzéseket látogatniuk.

Közgazdaság

ÚJBÓL NYUGODT A PÉNZPIAC

Románia hosszú lejáratu kölcsöntárgyalásokat kezd Franciaországgal

A Nemzeti Bank technikai szakértője kedvező atmoszférát talált Párisban Romániával szemben. Egy milliárd lej visszleszámitolási hitelt kapnak a vidéki kis- és középintézetek. Három és félmilliárd betétet vontak ki a bankokból nyolc hónap alatt. Devizaszerződés a román és a francia jegybankok között. A bukaresti tőzsde is optimista

Bukarest, november 9.

A belföldi pénzpiacra élenkitőleg hatottak azok a hírek, amelyek szerint Románia újabb kölcsöntárgyalásokat kezdett Párisban. Roger Auboin, a nemzeti Bank technikai szakértője, néhány nappal ezelőtti Párisba utazott. Elutazásával kapcsolatban illetékes helyen mindenemű felvilágosításokat megtagadtak. Végül is kiderült azonban, hogy Auboin kölcsönügyben utazott el a francia fővárosba.

FRANCIAORSZÁG HAJLANDÓ ROMÁN KÖLCSÖNRŐL TÁRGYALNI

Biztos forrásból nyert értesüléseink szerint, Auboin megbízatása csak oda szorítkozott, hogy a francia pénzügyi körök hangulatát Romániával szemben ki- tanulmányozza és ennek megfelelően in- formálja a román pénzügyi kormányza- tot. Auboin, tájékozódó megbeszélései kapcsán rámutatott arra, hogy csak Lengyelország és Románia volt az

a két állam, amely az utolsó hónapok gazdasági összeroppanásának pergőtü- zében meg tudta tartani pénzügyi egyensúlyát anélkül, hogy a normális közgazdasági életet akadályozó rend- kívüli intézkedéseket fogantatott volna.

Az érvek annyira pregnánsak voltak, hogy — párisi jelentések szerint — a francia pénzügyi körök hajlandók kölcsöntárgyalásokba bocsátkozni. A román állam a legújabb kölcsönt nem inveszi- ciós célokra venné fel, hanem annak tel- jes összegét az államháztartás kiegyen- súlyozására fordítaná.

Auboin a jövő hét folyamán érkezik vissza Bukarestbe. Hazaérkezése után a kormány ki fogja jelölni azt a bizottsá- got, amely a kölcsöntárgyalásokat meg- kezdi Párisban. A kormány és a pénzü- gyi körökben biztosra veszik a kölcsön sikerét, tekintve, hogy Románia hitele e pillanatban a legkedvezőbb elbírálás alatt él a nemzetközi köztudatban.

Jorga és Duca mezőgazdasági kölcsönt készítenek elő

Jorga miniszterelnök és Duca párisi utja szintén kedvezően befolyásolták a francia pénzügyi köröket. Az a tény, hogy Duca kíséretében nem politikusok, hanem a liberális párt közgazdászai és pénzügyi szakértői utaztak el, azt bizo- nyítja, hogy a liberális párt vezérének szin- tén kölcsönrel kapcsolatos missziója volt. A francia sajtó, a román kormány legeré- lyesebb cáfolatai ellenére is olyan híre- ket röptetett világgá, amelyek szerint úgy Jorga miniszterelnöknek, mint Du- cának kölcsönügyben voltak beható tár- gyalásai a francia fővárosban. A francia lapok általánosságban megállapítják, hogy Romániának kedvezőek lehetnek a kölcsönkötési esélyei és nincs kizárva, hogy a francia tőke, amelynek fihelyezései a nemzetközi bizonytalanság miatt je- lentősen lecsökkentek, készséggel fog részt venni a román mezőgazdasági adósságok konvertálásában.

Ilyen formán tehát, a kölcsön nagyságá- hoz mérten, annak bizonyos részét való- szinűleg mezőgazdasági célokra fogják fordítani.

A kölcsöntárgyalásról szóló kedvező hírek — mint mondtuk — előnyösen befolyásolták a pénzpiacot. Különösen

bankkörökben tulajdonitanak nagy fon- tosságot a párisi híreknek, mivel a mező- gazdasági kölcsön esetén elsősorban az agrár kihitelezésekkel tulterhelt vidéki bankokat, ezek között az erdélyi és bán- sági pénzügyintézeteket fogják megfelelő készpénztőkkel ellátni.

A tárgyalásokkal egyidejűleg a Nem- zeti Bank igazgatósága megtette a szük- séges lépéseket arra vonatkozólag, hogy állandóan megfelelő mennyiségű deviza álljon rendelkezésre. Argetoianu pénzü- gyminiszter és Manoilescu bankkör- mányzó ma hosszas megbeszélést folytat- tak az ügyben. A tárgyalások folyamán elhatározták, hogy átiratát fognak intéz- ni a francia Nemzeti Bankhoz, amelyben kérni fogják, hogy

arra az időre, amíg a Duna befagyása miatt a román kiviteli szünetelni fog, megfelelő devizahitellet lássa el a ro- mán jegybankot.

A Banque de France előzőleg értesítette a román kormányt, hogy ilyen természe- ti tranzakcióba bármikor hajlandó be- lemenni, tekintve, hogy a kölcsönadott devizák, ahogy a kiviteli újra megindul, minden körülmények között megtérül.

Három és félmilliárd lej bankbetét hever elrejtve

Különös eseményét képezi a pénzpiac- nak a bukaresti nagybankok azon hatá- rozata, amelyben kimondják, hogy a jö- vőben nem fogadnak el látra szóló beté- tet, hanem csak kötött betéteket legke- zesebb három havi felmondással. Ezt a határozatot az egész ország területére ki- terjesztik. A bankok ezzel az intézkedés- sel védekezni akarnak a betétesek újabb támadásai ellen, amelyek az utóbbi na- pokban az egész ország területén meg- szüntek.

A Nemzeti Bank kimutatást készített, amely szerint az idei évben, tehát január elsejétől egész a mai napig összesen három és félmilliárd lej beté- tet vontak ki az ország összes bankjai- ból.

Ez a megdöbbentő statisztika azt a szo- moru tényt igazolja, hogy három és fél- milliárd lej teljesen ki van vonva a for- galomból és annak hiányát érzi az ipar, a kereskedelem és a mezőgazdaság egy- aránt, mivel az összeg egyrésze safe-ok- ban van elzárva a többi pedig a láda

fiában rejtették el a megriadt betétesek.

Biztos forrásból nyert értesüléseink szerint a Nemzeti Bank komoly lépések megtételére határozta el magát a vidéki kis- és középintézetekkel kapcsolatban. Ma délután összeül a Nemzeti Bank igaz- gatósága Manoilescu bankkormányzó elnökle- te alatt és tárgyalás alá veszi azt a memorandumot, amelyet az erdélyi pénzügyintézetek alakulatai, a „Revisions- verband”, a „Solidaritatea” és az Erdélyi Bankszindikátus nyújtottak át. Szomba- ton délután Beu, az Albina bank igaz- gatója, a Solidaritatea, Schuller a szebe- ni Bodencredit igazgatója pedig a Re- visionsverband nevében megjelentek Ma- noilescu bankkormányzónál és átnyuj- tották a szebeni bankérkezleten megfo- galmazott memorandumot. Gyárfás Ele- mér az Erdélyi Bankszindikátus elnöke nem jelent meg személyesen a kihallga- tásán. Ezzel egyidejűleg a regáti és besz- szarabiai bankokat magába foglaló Ro- mániai Bankok Szövetsége is kihallgatá- son volt Argetoianu pénzügyminiszternél.

lej esik az erdélyi és bánsgai német, ma- gyar és román pénzintézetekre.

Tekintve, hogy a bukaresti nagyban- kok fölött elmúlt a veszély, ami azt je- lenti, hogy azok nem lépnek föl a Nem- zeti Bankkal szemben különösebb vissz- leszámitolási hiteligényléssel, minden jel arra mutat, hogy a Nemzeti Bank a ki- látásba helyezte egy milliárdot minden nehézség nélkül a kis- és középbankok rendelkezésére fogja tudni bocsátani.

A BUKARESTI NAGYBAN- KOK TUL VANNAK A VE- SZÉLYEN

Mint mondtuk, a bukaresti nagyban- kok fölött elmúlt a veszély. Ezt igazolja az a tény, hogy

A bukaresti nagybankok összes külföl- di kötelezettségeiknek a legpontosab- ban eleget tudnak tenni.

Ezzel kapcsolatban kedvezően hatott a Banca de Credit Roman tegnap esti igaz- gatósági ülésének határozata, amelyben megállapította, hogy a bécsi Österreichi- sche Creditanstalt für Handel und Ge- roerbe-nél fennálló összes tartozásait ki- egyenlítette, könyvelési tételeit pedig pontosan likvidálta. A helyzet ugyanis az, hogy a Banca de Credit Roman a Creditanstalt érdekeltségéhez tartozott. Miután az osztrák pénzügyintézet bajbaju- tott, a nála elfekvő román bankrésze- nyek egy angol érdekesopori kezébe ment- át. Tekintve, hogy a romániai nagybank és az osztrák pénzügyintézet között minden- nemű kapcsolat megszűnt, Deutsch Ottó, a Creditanstalt igazgatója lemondott a Credit Roman vezetésében elfoglalt tisztségéről.

Ugyanez a helyzet a „Resicával” is, a melynek részvényérelkedtsége szintén a Creditanstalt tulajdonában volt. A rész- vényérelkedtséget azonban mind a mai napig sem sikerült véglegesen plasszi- rozni a külföldi pénzpiacra.

A bukaresti tőzsde újból optimista lett. A petroleum értékek állandóan emelked- nek és a bankrésvényeket is tartott ár- folyamon jegyzik. A Nemzeti Bank rész- vényei szilárdak.

a. m.

Hossz után — bessz!

Rövid ideig tartó javulás után újra le- törték a gabonaárak

Teljes káosz uralkodik megint a gabonapiacon, amely nem tudja mire vélni az árkilengéseket

Bukarest, november 9.

Az utóbbi két hét folyamán úgy a nemzetközi, mint a belföldi gabonapiac- on érdekes hullámzások történtek. Arra a hírre, hogy a szovjetdömping ebben az évben elmarad, a gabonaárak a vil- lág minden számottevőbb tőzsdéjén emelkedni kezdtek és az árjavulást a romániai piac is követte.

Az árjavulás különösen kukoricában és árpában volt jelentős, mert ez a két termény az elmúlt hét folya- mán vagononként mintegy 10 ezer lej többletet regisztrálhatott, de emelke- dett a buza ára is.

A szilárd irányzat azonban nem sokáig tartott. Hét végére nem csak az árak fel- javulása szünt meg,

de megkezdődött az árakban a vissza- fejlődés is.

És amilyen gyors volt az árak feljavu- lása, ugyanolyan rapidan történik a visszaesés is. 1000—1500 lejjel mentek vissza az árak vagononként, ami a pia- con nagy nyugtalanságot keltett. Ebben a pillanatban nem lehet még előre látni, hogy az árak letörése meddig fog ter- jedni s emiatt a kereskedelem helyzete is rendkívül bizonytalan.

A B. L. munkatársa beszélgetést foly- tatott az egyik bukaresti nagy gabona- cég vezetőjével, aki a jelenlegi helyzet- ről az alábbiakat mondotta:

— Mint ahogy nem lehet pontosan megállapítani, hogy mi indította meg a gabonaárak javulását, ugyanúgy nem lehet azt sem tudni, hogy mi okozta a szilárd irányzat megtörését és az árak újabb esését. Az orosz dömping beszü- ntetéséről kolportált hírek nem fogadha- tók minden fenntartás nélkül, mert ha igaz volna, hogy az oroszok ebben a kampányban nem fognak exportálni, akkor indokolt volt ugyan a beindult hossz-tendencia, de annál indokolatla- nabb az árak újabb letörése.

— Az árhullámzást, folytatta informá- torunk, én inkább egy rosszul megszer- vezett kampányban, illetőleg spekuláci- óban látom. Az amerikai gabonatermelők szindikátusa, a Farm-Board elhatározta, hogy beszünteti a kínálatot az importál- lamokban, mert elsősorban a tulkinálat az, ami az árakat lerombolja. Az ameri-

kai kínálat elmaradása valóban meg is in- ditotta az árak feljavulásának folyama- tát, erre azonban az történt, hogy olyan nagyméretű kínálat lépett fel másoldalról, amely az árakat újból le- törtte.

Jellemző a kínálatra többek között, hogy a galaci kikötőbe például az árjavulás előtt naponként mindössze 20—25 vagon gabona futott be, a szilárdulás óta pedig a naponként befutó gabonaszállítmányok meghaladják a 120 vagonot is.

A hunyadmegyei Sfatul tiltakozik az egyoldalú moratórium ellen

Déva, november 9.

A dévai Ipar- és Kereskedelmi Kama- ra székházában vasárnap rendkívüli közgyűlést tartott a dévai Kereskedelmi Tanács, amelyen megjelentek a vajdasu- nyadi, hátszegi, petrozsényi, piski és szászvárosi delegátusok is.

Az új választmány megválasztása után tárgysorozatra került a titkos mo- ratórium kérdése. Löwi petrozsényi kereskedő rámutatott arra a nehéz hely- zetre, amelyben a kereskedői osztály van. A kereskedő áru-, bank- és egyéb hitelek igénybevételével beszerzett áru- kat, ugyancsak hitellel adták el földmi- ves vevőfeleknek, s most egy állítóla- gos titkos moratórium rendelet, lehetet- lenné teszi számukra azt, hogy követel- léseiket adósfeleikre behajthassák, vi- szont rájuk a moratórium nem terjed ki, fizetési kötelezettségeiknek minden- ben meg kell felelniük s ez egyet jelent az ország kereskedői osztályának teljes tönkretételével.

Az egyoldalú moratóriumnak káros következményeit fejtegette dr. Groza Péter volt miniszter is, szerinte kortes- fogás az, hogy a társadalomnak egyik számottevőbb rétegét különleges elbírá- lásban részesítik. Leromlott gazdasági helyzetünk miatt, kivétel nélkül min- denkit egyaránt fojtogat a ránehezedő adósság, s az áldatlan helyzeten csak egységes és egyöntetű eljárással lehet segíteni

Igazságos adóelosztást és 30 ezer lejes adómentes létminimumot követelnek a kereskedők és iparosok

A brassói országos kongresszus ülése

Brassó, november 9. A kereskedők és iparosok vasárnap délelőtti országos kongresszusán — a tárgysorozat életbevágó fontosságának megfelelően rengeteg érdeklődő jelent meg. A brassói Kereskedelmi és Iparkamara nagyszobájában meggyűlést tartott a kongresszus, sőt mintegy százán a folyóóra is kirekedtek, akiknek számára a rendezőség, székeken kívül egy hangszórót is rendelkezésére bocsátott, amelynek segítségével a kongresszus lefolyását tökéletesen figyelemmel követhették.

A gyűlést Ciurcu György nyitotta meg, aki, miután melegen üdvözölte a megjelenteket, röviden vázolta a kongresszus céljait és feladatait. Közölte, hogy meghívásukra,

az ország 15 vármegyéjéből jelentek meg kiküldöttek.

Palmher Alfréd németül, dr. Barabás Andor (Sepsiszentgyörgy) pedig magyarul köszöntötte a résztvevőket. Zacharia Florea vármegyei prefektus, beszédében hangsúlyozta, hogy a kongresszus fontosságát a kormány is elismerte, amennyiben megállapodásokról és határozataikról ki-merítő beszámolót kért. Következteti, hogy a kormány kéréseinek eleget is tesz. A kongresszuson mulik — mondotta — hogy kívánságait olyan formákba öntse, hogy a kormány azonnal áttekintést nyerhessen beleölük.

Utána Suciu Gyula, Brassó interimár-bizottságának elnöke a város, ifj. Hess-haimmer Adolf, a Kereskedelmi és Ipar-kamara elnöke, a testület nevében üdvözölte a hallgatóságot. A hivatalos közegek közül Corvin Adreanu pénzügyi adminisztrátor és Ghinea Aurél rendőrkesz-tor is megjelentek.

Gebauer Gyula brassói kereskedő németül, dr. Barabás Andor pedig magya-rul olvasták fel a kongresszus előkészítő bizottsága által megfogalmazott, 13 pont-ban összefoglalt memorandumot, amely-nek szerzőiért érdekes adóstatistikai adataiból kitűnik, hogy 1929-ben

a kereskedelem 1527,755,094 lej összeg-ben, az összjövedelemadó felét fizette.

A memorandum részletesen foglalko-zik a kereskedelem s az ipar sérelmei-vel: kéri az adók igazságos elosztását az összes iparágakra s ennek követke-zésében a kereskedőkre nézve elviselhetet-len adóterhek csökkentését is. Követeli, hogy

az adómentes létminimumot a mai su-lyos megélhetési viszonyoknak megfe-lelően 30.000 lejre emeljék.

Szabó Béni, az országos ipartestületek nevében tartott határos beszédében jogos és méltányos adófizetést kívánt s kijö-lentette, hogy a kongresszus határozatai-hoz az ipartestületek nevében, minden-ben hozzájárul. Kéri a kongresszust, hogy az ismertett memorandumot megfelelő példányszámban nyomassák ki, hogy annakidején, amikor az adótör-vényszervezet tárgyalása a parlamenthe-sorra kerül, a tervezettel együtt minden egyes képviselő az emlékiratot is kézhez-vehesse.

A kiküldötte köréből dr. Plattner nagyszebeni, Fernengel udvarhelyi és Schuster szentágotai kiküldöttek szölkak hozzá az ügyhöz. Bologa Emil elnök fel-hívására, a kongresszus a határozati ja-vaslatban foglaltakat egyhangulag elfo-gadta.

A határozati javaslatot egy héttagu bizottság nyújtja át a pénzügyminiszte-

riumnak, amely egyúttal a kereskedők és iparosok érdekében, más illetékes mi-niszteriumnál és lehetőleg a kereske-delmi kamaránál is eljár.

A küldöttség tagjai: Szabó Béni, Ciurcu György, Palmher Alfréd, Weber Róbert, Lederer Udön, Balázs Ferenc és Jacobi Frigyes.

Értesítéseink szerint a küldöttség ma este, legkésőbb ma éjjel elutazik Bu-karestbe.

Rövidesen elkészül az új lakbértörvény

Bukarest, november 9. Megirtuk már, hogy az igazságügymi-niszteriumban törvényjavaslat van készülőben, amely a lakbérleti kérdése-ket akarja rendezni. Ma délelőtti B. Magder, a Lakbérlok Országos Ligája-nak elnöke kihallgatáson jelent meg Hamangiu igazságügyi miniszternél, a kit arra kért, hogy a készülő javaslatról tájékoztassa a lakbérlokot, akiket legkö-zelebből érint ez a kérdés.

A miniszter kijelentette, hogy a ja-vaslat még nem készült el s így annak intézkedéseiről nem nyilatkozhatik egy-előre, azonban az a szándéka, hogy ha a javaslat elkészül ami a napokban meg-történik, konferenciára fogja össze hívni az érdekelteket, akik aztán megtehetik majd a módosító javaslatokat, amelyve-keket a miniszterium figyelembe fog ven-ni. A most készülő javaslat tehát csak azután fog a törvényvéleményező ta-nács, majd a parlament elé kerülni, mi-után azt előzőleg az érdekeltek letár-gválták!

Színház * Művészet

Heti műsor:

KEDD és CSÜTÖRTÖK: Nincs előadás. SZERDA: Félemelet balra, francia vígjáték újdonság. Olcsó helyárrakkal.

PÉNTEK: Ferike, mint vendég. Góth Sán-dor és Bus Fekete László vígjátéka.

SZOMBAT: Délután 3 órakor: Lehullott a rezgő nyárfa, operett, 10, 20 és 30 lejes hely-árrakkal.

Este fél 9 órakor: Huszárfogás. Operett új-donság.

Este 11 órakor, a Redoutban: Csodaház, (Wunderbar). A szezon legnagyobb slágere. A darab keretében a leghíresebb külföldi artis-ták lépnek fel.

KEDDEN és CSÜTÖRTÖKÖN ESTE NEM LESZ ELŐADÁS. Tekintettel arra, hogy a városi zenekar még a színház megnyitása előtt szerződésileg kötelezte magát, hogy három estén hangversenyen szerepel, tehát a színház a zenekar elfoglaltsága miatt nem tarthat előadást.

JÖN A CSODABAR! FÉLEMELET BALRA! Szombaton este mu-tatta be a színház azt a szellemes francia vígjátékot és olyan nagy sikere volt, hogy szerda estére ismét műsorra tűzték. Az elő-adást olcsó helyárrakkal tartják meg.

JÖN A CSODABAR! PÉNTEK ESTE: FERIKE, MINT VENDÉG. Ismét prózai premiere lesz péntek este a szin-háznak. Góth Sándor és Bus Fekete László remek vígjátékát, a Ferike, mint vendég! játssza a színház. Mulatságosabb vígjátékot régen nem irtak, csupa ötlet és szellem a da-rab, melynek bemutatójára a legnagyobb gond-dal készül a színház.

JÖN A CSODABAR! Az idei szezon legnagyobb slágerét, a CSO-DABART, a Redoutban játssza szombat éjjel a színház.

Brasov-Brassó, Kapu-utca 56-58. Telefon-interurban: (szerk és kiadóhivatal) 1-77 és 82. Bucuresti-Bukarest I, Boulevard Schitu Măgureanu 21. Telefonszám 363-64.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, évente 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség: Hunyad- és Alsófahervármegye részére Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBÍZOTTAK. Bukarest: Dan Daniel, Gerő Sándor és Kón Jend. — Dési Str. S. Barnabiu 10. (Oszán Kálmán) — Kolozsvár: Str. Duca Arrior 7. volt Timar-utca (Neumann Ignác). Marosvásárhely: Benjámín Árpád Str. Berarie 1. (Sárazs-ut) — Nagyvárad: Str. Cur-nului 13. (Szigetváry László) — Nagyvárad Str. Nic Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Csokor-naru 10. (Várdi József). — Szilágysármány (Hesperia Ernő) — Torla: Str. Rejete Erdi-nand 25. (Denes József)

Központi szervezők, pénzügyi jogorvisszajár Bartha Géza, Dan Mózes. HIRDETÉSEKET telvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hír-detiroda. Részletes tarifák a készséggel szolgálunk.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűből 12 lej. Vasárnap: 7-50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétele-eladás

HARISNYA Jóninőségű nagy-gyón tartós zarna és evapju-harisnyákat kék Olcsó árak. Réti-utca 6. sz. földszint. Új kórházzal szemben. 15612

OLCSÓ HÁZHELYEK. Kút-uccában, Elágazás közelében, valamint a bertalan állomás szomszédságában olcsó házhe-lyek eladó. Magyar evangeli-kus egyház. Brassó, Lópiac 34 15633

Egy jókarban levő pianinó olcsón eladó. Brassó, Deák-u. 1. sz. 15668

Eladó 400 mázsa széna, két vagon krumpli. Csonkáné, Ol-teni Treiscaune. 15664

Végyes

Angol nő órákat vállal jutá-nyos áron. Cim: Hermann, Rókus-u. 3. Brassó. 15663

100.000 lej kaucióval bár-minő állást keres „diplomás gyógyszerész” jellegre a bras-sói kiadóra. 15662

Egy szoba konyhas lakás ki-adó, villany- és vízvezetékkel. Cenkalja a. 14. 15600

FIATALOK 'anacsádója Szerelmi levelező, kiegészítő a társaság illemszabályaival. Bá-lyegnyelv, virágnyelv, stb. An-szines borítólappal 40 lej.

Allást keres

Fűszerkereskedő segédnek vagy más megfelelő állásnak megyek. Követitőnek 500 lej. Szegedy Cipau. Jud. Tarnava Mica. 15670

Uriasszony elmenne gazdasz-szonynak uriemberhez. Cim: „Tisztelestné” Cluj, Calea Motilor 25. 15664

Nagy választék és raktár cse-rép-kályhákban; zsonnai falbur-kolati és padló-lapok leszállítoti árak mellett kaphatók:

TERAKOTTA

(WROBEL W. M.)

BRASSO, Strada Patriarchul Miron No 8. (Gyár utca)

Előnyösebben szolgálják ki, ha hivatkozik hirdetéseinkre

Egészségügyi műszaki vállalat

Fürdőszoba, központi fűtés szellőzőbe-rendezések. Vízvezetési és csatornázási munkálatok, szakmérnöki tervezés és vezetés mellett

KERTÉSZ HENRIK BRASSÓ.

RITKA ÉS EGYSZERI ALKALOM

A NŐ

Szenzáció!

Az itt hirdetett világhírű és értékes mű különlegesen kedvezmé-nyes és rendkívül olcsó megszerzésére, melyet nagy áldozatokkal sikerült nb. előfizetőink és olvasó közönségünk részére biztosítani!

TANULMÁNYOK A NŐ TESTÉRŐL, IELK. RÖI, NEMI ÉLETÉRŐL, ÉS EROTIKÁJÁRÓL

Irta:

Dr. BAUER A. BERNHARDT,

orvostanár, eü. főtanár.

Rendkívül érdekes kétkötetes hatalmas munka!

MEGJELENT: német, angol, francia, cseh, román, lengyel, holland, olasz nyelve-ken és sokszáz ezer példányban forrj közkézen. — Helyszűke miatt a hatalmas és érdekesítő tartalomjegyzékéből csak rövid, kivonatos részt adhatunk!

Rövid kivonat a tartalomjegyzékből: A női test és életmódokései — A nemzés misztériu-ma — Az óskor és középkor — A nő ivar szervei — A Talmud — A menstruáció előtti korszak — Az erőfőben levő lány — A szűz — Nemi érintkezés — A terhesség — A lány és a fiu játéka — A felvilágosítás — A bak-fis és a fiu kamasz évei — Az első találka — Az első flirt — Az érett fiatal leány — A szerelem titka — A völgyény — Az első nemi érintkezés — A felszűz — A fiatal feleség — A mézesetek — Az aggszűz — Az érett nő — Az öregedő nő — Veszedelmes kor a nő és a férfi életében — A nemi tudományról ál-talában — A nő nemi élete — A perverz em-ber — A nemi ösztön és nevelés — A kéjér-zet — A kielégítési ösztön — A nő utóérzése — Minden szerelem a nemiséggel kapcsolatos — Az első nemi érintkezés okozta csalódás — A csók fajái — A kozmetika az eróika szol-gálatában — A férfit erotizálja a nő illata — Tánc és erotika — Sport és erotika — A modern nő erotikája — Célsterű és szerelmi házasság — A vadházasság és álházasság — A szabad szerelem — A vig özvegy — Sza-badság és házasság — A Kanibálizmus — A prostitúció — A templomi prostitúció — A modern prostitúció — A bukott leány — A szajha lélektana — A párisi nő-nem erkölcsi romlása — A barátnő — A nemi betegségek — A nő, mint győztes — Az ősi nemi szerelem — A nő odaadása — Polygámia — On-kinzás és platói szerelem — A madonna és szajha — Szerelmi készség és nemi ösztön — Belső érintkezés a férfi és a nő között — Mi-ért válogat a nő a szerelmeben — Szerelme-ben minden méltóságos és szép — Szép szí-

nek fokozzák a szerelmi érzést — Szerelme-kéj — Fetisizmus — Önszeretet és remi ös-tön — Az első nemi vágy — A próba-házasság — A szerelem tehetetlensége — A trém-szeti népek szent folyamatnak tekintik a nem-zést — Szerelme és szenvedés — A férfi in-potenciája — A férfi nemi tehetetlensége — A nő is kívánja a vál ozatosságot — A nemi ösztön perverzítője — Saddismus és masochi-muságot — Még a legnormálisabb nő is egy-kissé szadista hajlamu — A vérszomj — Homosexualitás — Szerelme a kaszárnyák-ban, hajón, fogházakban — Nemi inség — Szerelme és bűn — Házasságtörés — Kellő-öngyilkosság — A tisztességes lány — A sz-szály — Miért tűri a nő a rabszolgaságot? — A szerelem és az élet legfőbb feltétele — Ma-ria szeplőtelen fogantatása — A hín-luk, mely a szerelem virtuói — Az erotikus diszkrét-gok bevonulása a költészetbe — A demoi nő — A szentbika — Az erotikusok — A férfje-lasztás — A háromszög — A férfi, mint a szerelem tanítómestere — A megcsalt nő — A féltékenységek szenvedése — Özvegyek elégeté-se Indiában — Nyilvános iparszerű prostitú-tio — Élet a bordély-házakban — A szokya-vadász — A szerelem, mint mindent elme-gező hatalom — stb. stb.

Ez a kolosszális, gazdag és érdekes tartal-mu hatalmas kétkötetes munka kedvezményes áron csakis a Brassói Lapok könyvosztálya-utján szerezhető be.

Kérjük igen tisztelt olvasóinkat, hogy az rendeléseiket sürgősen hozzánk eljuttatni sz-veskedjenek, mert fenti kedvezményes ár csak rövid ideig van érvényben.

Mindkét kötet ára 1200 lej helyett csak 400 lej

Brassói Lapok Könyvosztálya